

177. DRIFTSÅR

KVARTALSRAPPORT

3. KVARTAL 2019

- urevidert

SPAREBANKEN
ØST

Kvartalsregnskap 3. kvartal 2019

Hovedtall konsern	3
Styrets beretning	4
Regnskap Sparebanken Øst Konsern	
Resultatregnskap	15
Balanse	16
Endring egenkapital	17
Kontantstrømoppstilling.....	18
Note 1 Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet.....	19
Note 2 Driftssegmenter.....	20
Note 3 Kapitaldekning.....	21
Note 4 Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier.....	23
Note 5 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer kunder	24
Note 6 Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	25
Note 7 Utlån til kunder fordelt på sektor og næring.....	25
Note 8 Geografisk fordeling av utlån kunder.....	25
Note 9 Kredittrisiko.....	26
Note 10 Klassifisering av finansielle instrumenter.....	28
Note 11 Finansielle instrumenter til virkelig verdi.....	30
Note 12 Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital.....	32
Note 13 Finansielle derivater.....	33
Note 14 Motregning finansielle instrumenter	34
Note 15 Netto renteinntekter.....	35
Note 16 Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter.....	35
Note 17 Driftskostnader.....	35
Note 18 Garantiansvar og andre poster utenom balansen.....	36
Note 19 Egenkapitalbevis.....	37
Regnskap Sparebanken Øst Morbank	
Resultatregnskap	38
Balanse	39
Endring egenkapital	40
Kontantstrømoppstilling.....	41
Tilleggsinformasjon Sparebanken Øst Konsern	
Nøkkeltall.....	42
Definisjon nøkkeltall og alternative resultatmål.....	43
Resultatutvikling.....	44
Balanseutvikling	45

Hovedtall - konsern

Resultatregnskap (Beløp i mill.)	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	Året 2018
Netto renteinntekter	165,6	139,9	465,7	417,1	565,1
Netto provisjonsinntekter	12,3	9,7	33,5	34,6	45,9
Netto resultat fra finansielle eiendeler	10,7	80,5	21,4	131,6	119,3
Andre driftsinntekter	3,4	2,9	12,0	22,8	27,3
Sum netto inntekter	192,0	233,0	532,6	606,1	757,6
Sum driftskostnader	68,8	74,3	205,8	210,0	289,1
Resultat før tap	123,2	158,7	326,8	396,1	468,5
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	3,4	1,3	11,3	10,0	17,6
Resultat før skattekostnad	119,8	157,4	315,5	386,1	450,9
Skattekostnad	24,2	18,2	69,3	60,6	76,7
Resultat etter skatt	95,7	139,2	246,1	325,5	374,2
Nøkkeltall	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	Året 2018
Lønnsomhet					
Egenkapitalrentabilitet*	9,81	15,51	8,68	12,49	10,81
Rentenetto i % av GFK	1,53	1,42	1,46	1,46	1,45
Resultat etter skatt i % av GFK	0,89	1,41	0,77	1,14	0,96
Kostnader i % av GFK	0,64	0,75	0,65	0,73	0,74
Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)*	35,85	31,89	38,64	34,65	38,16
Kostnader i % av inntekter (ekskl. avk. på finansielle invest.)*	37,97	48,72	40,26	44,26	45,29
Balansetall					
Netto utlån til kunder	34.733,3	33.236,9	34.733,3	33.236,9	35.147,4
Utlånsvekst (kvartal/12mnd)	-0,20	3,28	4,50	9,25	13,48
Innskudd	15.072,0	14.618,8	15.072,0	14.618,8	14.899,7
Innskuddsvekst (kvartal/12mnd)	0,38	2,46	3,10	4,86	6,64
Gjennomsnittlig egenkapital	3.662,3	3.484,1	3.591,0	3.393,8	3.354,9
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	42.836,9	39.063,3	42.534,1	38.237,6	38.986,6
Tapsavsetninger på utlån og mislighold					
Tap i % av netto utlån til kunder (IB)*	0,04	0,02	0,04	0,04	0,06
Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder*	0,30	0,29	0,30	0,29	0,29
Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån*	0,37	0,39	0,37	0,39	0,36
Soliditet					
Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)	16,73	16,63	16,73	16,63	16,39
Ren kjernekapitaldekning (%)	16,15	15,80	16,15	15,80	16,39
Kjernekapitaldekning (%)	17,89	17,63	17,89	17,63	18,15
Kapitaldekning (%)	19,59	19,71	19,59	19,71	19,87
Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	20.134,9	19.160,2	20.134,9	19.160,2	19.959,5
Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% av udisponert resultat (%)	8,52	8,79	8,52	8,79	8,48
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	8,26	8,39	8,26	8,39	8,48
Likviditet					
Innskuddsdekning	43,39	43,98	43,39	43,98	42,39
LCR (%)	257,83	159,90	257,83	159,90	224,93
Kontor og årsverk					
Antall bankkontorer	27	27	27	27	27
Årsverk	198	201	198	201	199
Egenkapitalbevis					
Eierbrøk (morbank) (%)**	32,45	34,40	32,45	34,40	34,40
Antall egenkapitalbevis	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183
Bokført egenkapital pr. bevis*	58,03	58,94	58,03	58,94	58,98
Resultat pr. egenkapitalbevis*	1,42	2,26	3,65	5,26	6,01
Utbytte pr. bevis	0,00	0,00	0,00	0,00	4,60
Omløpshastighet	9,97	19,34	16,28	31,46	28,16
Kurs	52,40	55,80	52,40	55,80	55,60

* Definert som alternativt resultatmål

** For eierbrøk pr. 01.01.2019, se note 19

For definisjon av nøkkeltall og omtale av alternative resultatmål, se side 43

Styrets beretning

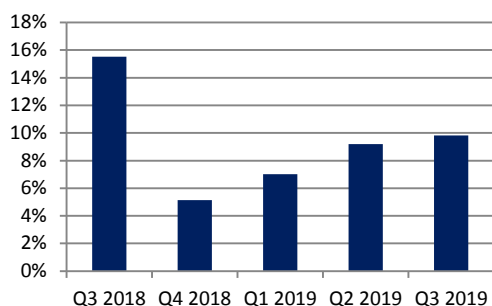
Sparebanken Øst oppnår et resultat etter skatt på 95,7 mill. kroner i 3. kvartal 2019 som gir en egenkapitalrentabilitet på 9,81 prosent. Resultatet per egenkapitalbevis er 1,42 kroner i kvartalet. Netto renteinntekter øker med 25,7 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor. Porteføljen av netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer er fortsatt meget lav og utgjør ved utgangen av kvartalet 0,37 prosent av netto utlån. Tap på utlån til kunder er beskjedne og utgjør 3,4 mill. kroner i kvartalet.

Resultat etter skatt per 30. september 2019 er 246,1 mill. kroner som gir en egenkapitalrentabilitet på 8,68 prosent. Resultat per egenkapitalbevis er 3,65 kroner. Netto renteinntekter øker med 48,6 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor. Banken er meget solid med ren kjernekapitaldekning (inkl. 50 prosent av udisponert resultat) på 16,73 prosent. Tap på utlån til kunder for årets første tre kvartaler er lavt og utgjør 11,3 mill. kroner. Utlånsveksten siste 12 måneder er 4,50 prosent, mens innskudd fra kunder øker med 3,10 prosent i samme periode.

Resultatet i kvartalet

Sparebanken Øst oppnår et resultat i 3. kvartal 2019 på 95,7 mill. kroner etter skatt. Tilsvarende var resultatet etter skatt 139,2 mill. kroner i 3. kvartal 2018. Egenkapitalrentabiliteten i kvartalet er 9,81 prosent mot 15,51 prosent for samme kvartal i 2018. Den underliggende bankdriften gir et betydelig økt resultatbidrag sammenlignet med samme kvartal i fjor. På grunn av reduserte resultateffekter fra finansielle investeringer oppnår konsernet et lavere resultat sammenlignet med samme kvartal i fjor.

Tabellen nedenfor viser egenkapitalrentabiliteten de fem siste kvartalene.

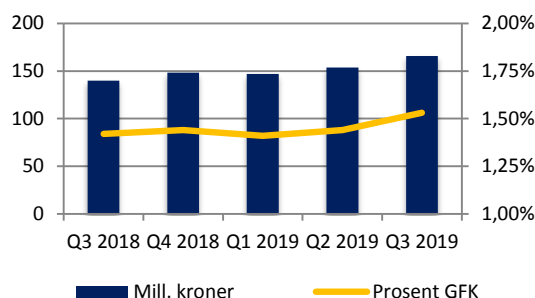
Netto renteinntekter

Netto renteinntekter øker med 25,7 mill. kroner og utgjør 165,6 mill. kroner i 3. kvartal

2019 mot 139,9 mill. kroner i samme kvartal i 2018. Netto renteinntekter utgjør 1,53 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 3. kvartal 2019. Tilsvarende for samme kvartal i 2018 var 1,42 prosent.

Utlånsporteføljene er repriset med utgangspunkt i Norges Banks endringer i styringsrenten. Utviklingen i pengemarkedsrenter og sterk konkurranse bidrar til fortsatt press på rentenettoen i 3. kvartal 2019 til tross for at rentenettoen har økt. Sammenlignet med 2. kvartal 2019 økte netto renteinntekter med 12,2 mill. kroner i 3. kvartal 2019 og netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital økte med 0,09 prosentpoeng.

Etterfølgende figur viser netto renteinntekter i prosent og kroner de fem siste kvartalene.

Netto andre driftsinntekter

Netto andre driftsinntekter omfatter provisjonsinntekter og -kostnader, utbytte, netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter og andre driftsinntekter. Netto andre driftsinntekter er 26,5 mill. kroner i 3. kvartal 2019 sammenlignet med 93,1 mill. kroner i samme kvartal i 2018.

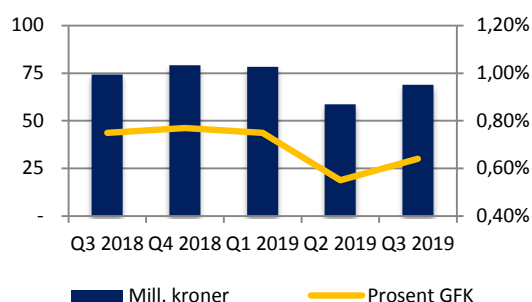
- Netto provisjonsinntekter utgjør 12,3 mill. kroner og øker med 2,6 mill. kroner fra samme kvartal i fjor.
- Inntektsført utbytte i 3. kvartal 2019 utgjør 26,4 mill. kroner og gjelder tilbakebetaling av egenkapital fra Frende Holding AS. Til sammenligning var inntektsført utbytte 24,3 mill. kroner i 3. kvartal 2018 som gjaldt tilbakebetaling av egenkapital fra Eksportfinans ASA.
- Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter er negativ med 15,7 mill. kroner og reduseres med 71,9 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor. Positive verdiendringer knyttet til aksjer og aksjerettigheter i Visa Inc. utgjør 3,5 mill. kroner i kvartalet sammenlignet mot positive verdiendringer på 3,8 mill. kroner i samme kvartal i 2018. Negativ verdiendring på aksjene i Frende Holding AS utgjør 10,7 mill. kroner i kvartalet sammenlignet mot positiv verdiendring på 83,3 mill. kroner i samme kvartal i fjor. Verdiendring på likviditetsporteføljen er negativ med 6,6 mill. kroner i 3. kvartal 2019 sammenlignet med negativ endring på 5,8 mill. kroner i samme kvartal i 2018. I 3. kvartal 2018 ble aksjene i Eksportfinans ASA verdiregulert ned med 24,2 mill. kroner i forbindelse med tilbakebetaling av egenkapital som ble inntektsført som utbytte.
- Andre driftsinntekter utgjør 3,4 mill. kroner i 3. kvartal 2019 sammenlignet med 2,9 mill. kroner i samme kvartal i 2018.

Driftskostnader

Sum driftskostnader utgjør 68,8 mill. kroner i 3. kvartal 2019 tilsvarende 0,64 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Dette er en nedgang på 5,5 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor hvor sum driftskostnader utgjorde 74,3 mill. kroner tilsvarende 0,75 prosent. Endringen består av følgende:

- Lønn mv. utgjør 42,1 mill. kroner mot 46,5 mill. kroner i samme kvartal i fjor. Nedgangen relateres i hovedsak til avsetning til overskuddsdeling og kostnader i forbindelse med bankens 175-års jubileum i 2018.
- Administrasjonskostnader utgjør 13,0 mill. kroner i 3. kvartal 2019 mot 13,1 mill. kroner i samme kvartal i 2018.
- Avskrivninger utgjør 6,5 mill. kroner i 3. kvartal 2019 mot 3,6 mill. kroner i 3. kvartal 2018. Krav til balanseføring av leieavtaler, fra og med 01.01.2019 (IFRS 16), medfører økte avskrivninger på 2,4 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor. Tilsvarende er kostnader for leie av lokaler, under andre driftskostnader, redusert med 2,5 mill. kroner.
- Andre driftskostnader utgjør 7,2 mill. kroner i 3. kvartal 2019 mot 11,1 mill. kroner i samme kvartal i 2018.

Etterfølgende figur viser sum driftskostnader i mill. kroner og i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital de fem siste kvartalene.

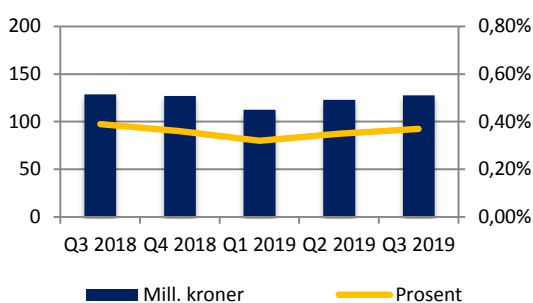
Mislighold og tap

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer er meget lave og utgjør 0,37 prosent av netto utlån per 3. kvartal 2019 mot 0,39 prosent i 3. kvartal 2018.

Tap på utlån til kunder utgjør 3,4 mill. kroner i 3. kvartal 2019. Til sammenligning utgjorde tap på utlån 1,3 mill. kroner i 3. kvartal 2018.

Ved utgangen av kvartalet utgjør samlede tapsavsetninger 105,8 mill. kroner, tilsvarende 0,30 prosent av brutto utlån til kunder. Andel individuelt vurderte tapsavsetninger utgjør 77,2 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019 mot 69,0 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018.

Etterfølgende figur viser netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer i mill. kroner og i prosent av netto utlån de fem siste kvartalene.

Resultatet hittil i år

Sparebanken Øst oppnår ved utgangen av 3. kvartal 2019 et resultat etter skatt på 246,1 mill. kroner. Tilsvarende var resultat etter skatt 325,5 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018. Egenkapitalrentabiliteten hittil i år er 8,68 prosent mot 12,49 prosent for samme periode i fjor. Den underliggende bankdriften gir et økt resultatbidrag med økte netto renteinntekter og redusert kostnadsnivå sammenlignet med samme periode i fjor. Reduksjonen i resultatet hittil i år sammenlignet med samme periode i fjor relaterer seg i hovedsak til reduserte resultat-effekter fra aksjeinvesteringene i Frende Holding AS, Eksportfinans ASA og Vipps AS (eiet via Balder Betaling AS) på til sammen 111,2 mill. kroner.

Netto renteinntekter utgjør 465,7 mill. kroner og øker med 48,6 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor.

Netto provisjonsinntekter utgjør 33,5 mill. kroner og viser en reduksjon på 1,1 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor.

Mottatt utbytte hittil i år utgjør 28,9 mill. kroner og gjelder i all hovedsak mottatt tilbakebetaling av egenkapital fra Frende Holding AS med 26,4 mill. kroner. Til sammenligning var utbytte for tilsvarende periode i fjor 33,0 mill. kroner, hvorav 24,3 mill. kroner gjaldt mottatt tilbakebetaling av egenkapital fra Eksportfinans ASA og 8,6 mill. kroner gjaldt utbytte fra Frende Holding AS.

Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter er negativ med 7,6 mill. kroner hittil i år og reduseres med 106,2 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor. Positive verdiendringer knyttet til aksjer og aksjerettigheter i Visa Inc. utgjør 12,7 mill. kroner hittil i år sammenlignet mot positiv verdiendring på 9,1 mill. kroner for samme periode i fjor. Negativ verdiendring på aksjene i Frende Holding AS utgjør 10,7 mill. kroner hittil i år sammenlignet med en positiv verdiendring på 83,3 mill. kroner for samme periode i fjor. Verdiendring på likviditetsporteføljen hittil i år er negativ med 2,9 mill. kroner sammenlignet med en negativ endring på 4,9 mill. kroner for samme periode i fjor. Det er hittil i 2019 realisert et tap på 6,5 mill. kroner relatert til tilbakekjøp av egne utstedte obligasjoner, tilsvarende tall for samme periode i fjor var et tap på 3,9 mill. kroner. I samme periode i 2018 bidro resultat-effekter fra Vipps-fusjonen positivt med 10,7 mill. kroner.

Andre driftsinntekter utgjør 12,0 mill. kroner hittil i år mot 22,8 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018. Reduksjonen er i all hovedsak knyttet til gevinst ved salg av eiendom i 2018 på 11,3 mill. kroner.

Sum driftskostnader utgjør 205,8 mill. kroner og reduseres med 4,2 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor.

Reduksjonen er knyttet til lønnsrelaterte kostnader og forklares i hovedsak med redusert avsetning til overskuddsdeling og kostnader i forbindelse med bankens 175-års jubileum i 2018.

Tap på utlån til kunder utgjør 11,3 mill. kroner mot 10,0 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018.

Balansen per 30.09.2019

Forvaltningskapitalen øker med 3.613,8 mill. kroner sammenlignet med 30.09.2018 og utgjør 43.008,5 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019.

Eiendeler

- Kontanter og fordringer på sentralbanker utgjør 440,7 mill. kroner per 30.09.2019 mot 259,3 mill. kroner per 30.09.2018.
- Netto utlån til kredittinstitusjoner utgjør 8,5 mill. kroner per 30.09.2019 mot 11,1 mill. kroner per 30.09.2018.
- Netto utlån til kunder utgjør 34.733,3 mill. kroner per 30.09.2019 mot 33.236,9 mill. kroner per 30.09.2018. Det er en økning på 1.496,4 mill. kroner siste 12 måneder, tilsvarende 4,50 prosent. Netto utlån til personkunder øker med 4,27 prosent og netto utlån til næringskunder øker med 5,87 prosent. Utlånsveksten er lavere enn den generelle kredittveksten og vesentlig lavere enn utlånsveksten på 9,25 prosent ved utgangen av samme periode i fjor. Brutto utlån til personkunder utgjør 85,5 prosent av totale utlån til kunder per 30.09.2019.
- Beholdningen av sertifikater og obligasjoner utgjør 6.589,7 mill. kroner per 30.09.2019 mot 4.828,9 mill. kroner per 30.09.2018. Likviditetsreserver målt ved LCR utgjør 257,8 prosent per 30.09.2019 mot 159,9 prosent per 30.09.2018. Bankens likviditetsstrategi medfører en høy andel verdipapirer som

teller med i LCR-beregningen. Forfallsstrukturen på markedsfinansiering påvirker LCR i stor grad.

- Aksjer og andeler utgjør 627,1 mill. kroner per 30.09.2019 mot 611,5 mill. kroner per 30.09.2018.

Bankens eierandel i Frende Holding AS utgjør 13,19 prosent og aksjeposten er per 30.09.2019 verdsatt til 307,6 mill. kroner. Banken eier 4,85 prosent av aksjene i Eksportfinans ASA og aksjeposten er per 30.09.2019 verdsatt til 195,0 mill. kroner.

Balder Betaling AS er eid av flere uavhengige banker og har som hovedformål å eie disse bankenes aksjer i Vipps AS. Bankens eierandel i Vipps AS utgjør 0,70 prosent. Bankens aksjer i Balder Betaling AS er per 30.09.2019 verdsatt til 30,8 mill. kroner. Verdsettelsen er basert på underliggende aksjeverdi i Vipps AS.

Banken eier 6,8 prosent av aksjene i Kraft Bank ASA. Aksjeposten er per 30.09.2019 verdsatt til 23,0 mill. kroner.

Banken eier C-aksjer i Visa Inc. Aksjeposten er per 30.09.2019 verdsatt til 29,9 mill. kroner. I tillegg har banken konvertible C-aksjer i Visa Inc., eiet via Visa Norge Holding 1 AS og VN Norge AS. Rettighetene er per 30.09.2019 verdsatt til 23,0 mill. kroner.

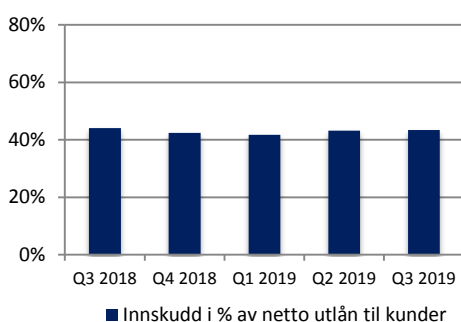
Banken har i 3. kvartal 2019 investert 15,0 mill. kroner i Norwegian Block Exchange AS (NBX), tilsvarende en eierandel på 16,3 prosent. Sparebanken Øst ser det som viktig å få tilgang til kunnskap om og skaffe seg erfaring på sentrale digitale utviklingsområder i finansnæringen. Sparebanken Øst ønsker å lære av og forstå disruptive initiativ for å stå best mulig rustet i konkurransen om fremtidens kunder. Risikoen er høy i NBX, dog er investeringen økonomisk marginal for banken. Vurderingen er at eierposten i NBX er forsvarlig, basert på bankens soliditet og risikoprofil, og ansvarlig i forhold til bankens behov og ønske om å

følge med den teknologiske utviklingen i bransjen.

Gjeld

- Innskudd fra kunder utgjør 15.072,0 mill. kroner per 30.09.2019 mot 14.618,8 mill. kroner per 30.09.2018. Det er en økning siste 12 måneder på 453,2 mill. kroner, tilsvarende 3,10 prosent. Innskuddsdekningen i konsernet ved utgangen av 3. kvartal 2019 er 43,39 prosent mot 43,98 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2018.
- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjør 22.579,6 mill. kroner per 30.09.2019 mot 19.590,5 mill. kroner per 30.09.2018. Graden av stabil og langsiktig finansiering målt ved NSFR er 117,5 prosent per 30.09.2019 mot 116,0 prosent per 30.09.2018. Gjennomsnittlig løpetid på markedsfinansiering er 3,29 år per 30.09.2019 mot 3,20 år per 30.09.2018.
- Andre langsiktige låneopptak utgjør 302,2 mill. kroner per 30.09.2019 mot 301,6 mill. kroner per 30.09.2018.
- Kortsiktige innlån (definert som innlån med gjenstående løpetid under 1 år) utgjør 2.050,0 mill. kroner per 30.09.2019.

Etterfølgende figur viser innskuddsdekning de fem siste kvartalene.

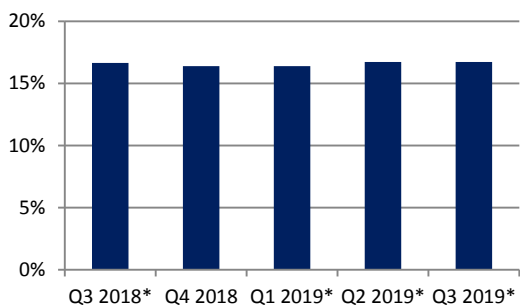
Kapitaldekning

- Kapitaldekningen målt ved ren kjernekapital, inkludert 50 prosent av EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet hittil i år, utgjør 16,73 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2019 mot 16,39 prosent ved utgangen av 2018.
- Konsernets pilar 2-krav er 2,3 prosent. Gitt dagens nivå på motsyklisk buffer på 2,0 prosent, innebærer dette et samlet krav for ren kjernekapitaldekning på minst 14,3 prosent. Sparebanken Øst har en målsetning om minimum 14,75 prosent ren kjernekapitaldekning.

Finansdepartementet har vedtatt økning av motsyklisk buffer med 0,5 prosentpoeng til 2,5 prosent gjeldende fra 31.12.2019. Styret i Sparebanken Øst legger til grunn at samlede krav og føringer skal tilfredsstilles løpende.

- Netto ansvarlig kapital utgjør 3.944,8 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019, hvorav konsernets kjernekapital utgjør 3.602,0 mill. kroner. Med et beregningsgrunnlag på 20.134,9 mill. kroner tilsvarer dette en kapitaldekning på 19,59 prosent hvorav kjernekapitaldekningen utgjør 17,89 prosent. Banken benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko.
- Banken er meget solid med en uvektet kjernekapitalandel, inkludert 50 prosent av EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet hittil i år, som utgjør 8,52 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2019 mot 8,79 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2018. Kravet til uvektet kjernekapital er 5,0 prosent.

Etterfølgende figur viser utviklingen i ren kjernekapital de fem siste kvartalene.

* 50 prosent av EK-beviseierne og grunnfondets andel av resultat er medregnet i kvartalstall.

Risikoforhold

Kredittrisiko

Sparebanken Øst har en kredittstrategi som omhandler ulike typer kredittrisiko knyttet til utlån, kreditter og garantier ytet til kunder innenfor person- og næringsmarkedet, samt motpartsrisiko for verdipapirer.

Kredittstrategien bidrar til å sikre at bankens aktiviteter innenfor kredittområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé og strategiske planer, herunder at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Banken har en etablert kredittportefølje med en kvalitet og sammensetning som sikrer bankens lønnsomhet på kort og lang sikt og sikrer at bankens håndtering av kredittrisiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold.

Kredittstrategien er operasjonalisert i bankens kreditt håndbøker samt i øvrig instruksverk.

Innenfor person- og næringsmarkedet står betjeningsevne og betjeningsvilje sentralt i kredittvurderingene. Boliglånsforskriften legger vesentlige føringer for bankens utlånsvirksomhet til privatpersoner. Måling av risiko ved utlån til kunder skjer gjennom risiko-klassifisering av kunder. Risikoklassifiseringen er etablert som en integrert del av kredittprosessen og kravet til årlig reklassifisering av låneengasjement er ivaretatt. Utviklingen i kredittrisiko følges løpende opp med

rapporter til bankens ledelse og kvartalsvise rapporter til bankens styre.

Bankens geografiske nedslagsfelt gir tilgang til et stort markedsområde med fleksibilitet med hensyn til kunder og segmenter. Bankens utlånsportefølje fordeler seg geografisk i hovedsak til det sentrale østlandsområdet.

Lav andel utlån innenfor næringsmarkedet bidrar til generell lav konsentrasjonsrisiko for banken. Eksponering mot næringsseidendom utgjør en relativt stor andel av næringsporteføljen, men en begrenset andel av bankens totale utlånsportefølje.

Lån og kreditter til personmarkedet gis som hovedregel mot pant i bolig. Banken har en lav eksponering knyttet til utlån og kreditter uten tilhørende sikkerhet.

Banken tar også kredittrisiko gjennom forvaltning av likviditetsreserver og overskuddslikviditet. Banken har til hensikt å holde rentebærende papirer med lav kredittrisiko for likviditetsformål (reserve for avhendelse ved behov) som grunnlag for deponering for låneadgang i sentralbanken eller begge deler.

Bankens kredittrisiko overvåkes kontinuerlig og det foreligger oppdaterte oversikter over bankens totale motpartsrisiko.

Markedsrisiko

Sparebanken Øst har en finansstrategi som skal bidra til å sikre at bankens aktiviteter innenfor finansområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé, strategiske planer og budsjetter, samt at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Videre skal finansstrategien bidra til å sikre at bankens håndtering av finansiell risiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold. Sparebanken Øst har en likviditetsportefølje bestående av rentebærende verdipapirer i hovedsak utstedt av nordiske kredittforetak, norske banker,

kommuner, stat og statsgaranterte foretak. Gjennom dette tar banken kredittspreadsrisiko.

Renterisiko holdes innenfor fastsatte rammer og begrenses ved at eiendeler og gjeld i all hovedsak har flytende rente eller er swappet til flytende rente. Valutarisiko reduseres ved inngåelse av terminforretninger eller basis-swapper. Banken har svært liten rente- og valutarisiko. Eksponering mot egenkapital-instrumenter utover bankens datterselskaper og strategiske investeringer er begrenset.

Likviditetsrisiko

Sparebanken Øst har en konservativ holdning til likviditetsrisiko og skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring slik at konsernet til enhver tid har tilstrekkelige likvider til å dekke sine forpliktelser ved forfall. Konsernet skal kunne drive normal virksomhet for en periode på minst 12 måneder uten tilgang til ekstern finansiering. Konsernets likviditet styres etter fastsatte rammer for blant annet LCR, NSFR og stresstester.

Sparebanken Øst utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) gjennom bankens heleide kredittforetak. I utgangspunktet utstedes OMF med lang løpetid, mens senior obligasjonslån utstedes med løpetider som til enhver tid passer inn i eksisterende forfallsprofil.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er den risiko banken har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter også compliance-risiko, dvs. risiko for manglende etterlevelse av gjeldende lover, forskrifter og interne styringsdokumenter.

Gjennom årlige gjennomganger av bankens nøkkelprosesser, etablerte internkontroller med årlig bekreftelse fra lederne på gjennomført internkontroll og kvartalsvis rapportering av registrerte hendelser og vurdert risikonivå til styret, overvåkes operasjonell risiko. Konsernet har ikke registrert vesentlige tap som følge av svikt i interne prosesser, systemer, menneskelig svikt eller uforutsette hendelser per 30.09.2019.

Rating

Sparebanken Øst har fra oktober 2017 «long-term deposit» og «issuer» rating på A2 fra Moody's Investors Service. Bankens «counterparty Risk Assessment» (CRA) og «Long-term Counterparty Risk Rating» (CRR) er på A1. Det er stabile utsikter på bankens ratinger og disse ble senest i oktober 2019 bekreftet av Moody's Investors Service. Obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Sparebanken Øst Boligkreditt AS har rating på AAA fra Moody's.

Datterselskaper

Sparebanken Øst Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og har til formål å yte eller erverve bolighypoteklån, eiendomshypoteklån, lån sikret ved pant i andre realregistrerte formuesgoder eller offentlig lån, og å finansiere utlånsvirksomheten hovedsakelig ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Belåningsgraden i sikkerhetsmassen (LTV) ved utgangen av 3. kvartal 2019 er 47,5 prosent mot 45,6 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2018.

Selskapets forvaltningskapital per 30.09.2019 er 15.970,5 mill. kroner og består i all hovedsak av 1. prioritets pantelån i bolig, og er finansiert gjennom obligasjoner med fortrinnsrett og trekkrettighet fra morselskapet. Selskapets innskutte egenkapital er 950,0 mill. kroner, hvorav 373,1 mill. kroner er aksjekapital og 576,9 mill. kroner er overkursfond. Resultat etter skatt ved utgangen av 3. kvartal 2019 viser et overskudd på 63,8 mill. kroner mot 55,1 mill. kroner for samme periode i fjor. Selskapet har ingen ansatte, men leier tjenester av Sparebanken Øst.

AS Finansiering er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Hovedproduktet er salgspantfinansiering av bruktbil. Selskapet oppnådde et overskudd etter skatt på 28,8 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019 mot 27,8 mill. kroner i samme periode i fjor. Forvaltningskapitalen utgjør 2.139,0 mill.

kroner. Ved utgangen av 3. kvartal 2019 har selskapet 18 ansatte tilsvarende 18 årsverk.

Sparebanken Øst Eiendom AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og skal være en forvalter av eiendommer tilhørende konsernet Sparebanken Øst. Driftsinntekter utgjør 7,6 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019 mot 20,0 mill. kroner for samme periode i fjor. Det ble i 2018 inntektsført gevinst ved salg av eiendom på 11,3 mill. kroner. Resultat etter skatt viser et overskudd på 1,0 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019 mot 12,2 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har 2 ansatte, tilsvarende 2 årsverk. Daglig leder er innleid fra Sparebanken Øst.

Øst Prosjekt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og har som hovedformål å overta prosjekter og drive industri- og handelsvirksomhet til sikring og realisering av utsatte engasjementer i morbanken. Selskapet har ingen ansatte. Resultat etter skatt viser et overskudd på 0,6 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019, mot et underskudd på 0,3 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har ingen større pågående prosjekter.

Øst Inkasso AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Selskapets formål er å drive inkassovirksomhet samt det som står i naturlig forbindelse med det, herunder blant annet purretjenester og langtidsovervåkning av inkassoporteføljer. Selskapets driftsinntekter utgjør 6,1 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019 og ligger på samme nivå som ved utgangen av 3. kvartal 2018. Resultat etter skatt viser et underskudd på 0,2 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019, mot et overskudd på 0,2 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har 5 ansatte, tilsvarende 5 årsverk. Selskapet har i tillegg leid inn daglig leder fra Sparebanken Øst samt en medarbeider fra AS Financiering.

Frende Forsikring

Frende Holding AS er eierselskapet for Frende Skade AS og Frende Liv AS (Frende Forsikring).

Banken har en eierandel i holdingselskapet på 13,19 prosent. Frende er eid av 15 sparebanker der Sparebanken Vest er største aksjonær og Sparebanken Øst er tredje største aksjonær. Selskapet tilbyr skade- og livprodukter til bedrifter og privatpersoner og har over 250.000 kunder. Frende Forsikring har hovedkontor i Bergen. Frende Holding AS har et overskudd etter skatt på 218,4 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2019 mot 47,0 mill. kroner i samme periode i fjor.

Frende Skade har et overskudd etter skatt på 138,7 mill. kroner mot et underskudd på 19,1 mill. kroner i samme periode i fjor. Storskadenivået er på nivå med fjoråret, mens det er positiv utvikling i frekvenskadenivået for bil og bygning. Finansresultatet hittil i år er 137,9 mill. kroner før skatt mot 51,8 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har totalt 2.100 mill. kroner i bestandspremie, en økning fra 1.950 mill. kroner ved samme tidspunkt i fjor. Bestandspremien er fordelt på 165.000 kunder og selskapets markedsandel er 3,5 prosent. Skadeprosenten ved utgangen av 3. kvartal 2019 er 79,9 prosent mot 87,2 prosent i samme periode i fjor og selskapets combined ratio er 97,7 prosent mot 105,8 prosent i samme periode i fjor.

Frende Liv har et overskudd etter skatt på 90,9 mill. kroner mot et overskudd på 68,6 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har 968 mill. kroner i bestandspremie inklusiv sparepremie, en økning fra 885 mill. kroner ved samme tidspunkt i fjor.

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IAS 34 Interim Financial Reporting (IFRS). Kvartalsregnskapet er ikke revidert. Det vises til note 1 for omtale.

Utbyttepolitikk

Sparebanken Øst har i juni 2019 endret utbyttepolitikken for utdeling av utbytte på samfunnskapitalen i form av gaver til

allmennyttige formål. Handlingsrommet for gaver til allmennyttige formål som Sparebanken Øst tar sikte på å utdele som utbytte er økt fra «50 til 75 prosent» til «50 til 100 prosent» målt i prosent av utbyttet som utdeles til egenkapitalbeviserne.

Sparebanken Øst har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir en god og stabil avkastning på bankens egenkapital og skape verdier for egenkapitalbeviserne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene. Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom egenkapitalbeviserne og samfunnskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

Sparebanken Øst vil sikte mot at 50 til 75 prosent av overskuddet tilordnet egenkapitalbeviserne utbetales som utbytte. Sparebanken Øst tar videre sikte på å utdele utbytte på samfunnskapitalen i form av gaver til allmennyttige formål med 50 til 100 prosent av utbyttet som utdeles til egenkapitalbeviserne. Ved fastsettelsen av utbytte og gaver vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjon, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital.

Makroøkonomisk utvikling

Det er fortsatt god vekst i norsk økonomi, men den økonomiske veksten har avtatt hos Norges viktigste handelspartnere. Oljeprisen har falt betydelig tilbake den siste måneden. Arbeidsmarkedet har likevel bedret seg ytterligere, og registrert ledighet har falt videre.

Konsumprisene var i september 1,5 prosent høyere enn samme måned i fjor. Kjerneinflasjonen var 2,2 prosent i september, som er over Norges Banks inflasjonsmål på 2,0 prosent. Kronekursen er fortsatt på et betydelig svakere nivå enn forventet, grunnet stor usikkerhet om politiske og handelsøkonomiske spørsmål internasjonalt. Boligprisveksten har vært moderat i 2019, boligprisene gikk ned 0,3 prosent siste tre

måneder. Husholdningenes gjeldsvekst er noe lavere enn de siste årene.

Norges Bank satte opp styringsrenten 19. september med 0,25 prosentpoeng til 1,50 prosent, og antar nå at den vil bli liggende på dette nivået fremover. Pengemarkedsrentene har økt betydelig fra årsskiftet, og tremåneders NIBOR ligger ved utgangen av september på 1,77 prosent.

Utsiktene fremover

Sparebanken Øst har sin hovedvirksomhet i østlandsregionen. Det forventes fortsatt vekst i norsk økonomi, men at veksten vil avta fremover. Den økonomiske situasjonen er fortsatt god og det forventes fortsatt lav arbeidsledighet og stabile boligpriser fremover. Eventuelle innstramminger i boliglånsforskriften vil gi økt usikkerhet om boligprisutviklingen.

Med utgangspunkt i Norges Banks økning i styringsrenten 19. september 2019, er det gjennomført reprising av store deler av utlånsporteføljene med virkning fra november 2019. Meget sterk konkurranse legger fortsatt press på rentenettoen og påvirker vekstestimatene fremover. Til tross for utsikter til stabile pengemarkedsrenter forventes innlåns-kostnadene fortsatt å øke i 4. kvartal 2019.

Sparebanken Øst ser behov for å arbeide målrettet for å utarbeide standarder for grønne produkter og utstedelser av grønne obligasjoner. Det vil fremover allokere ressurser til utvikling av bankens strategi og handlinger slik at Sparebanken Øst blir en bidragsyter til bærekraftig utvikling.

Sparebanken Øst er en kostnadseffektiv bank og har et sterkt fokus og tro på at et lavt kostnadsnivå utgjør et konkurransefortrinn. Kostnadsnivået forventes å være stabilt fremover.

Bankvirksomhet innebærer risiko for tap og mislighold, og tap på utlån og garantier til kunder kan derfor ikke utelukkes. Det forventes fortsatt lavt nivå på misligholdte og

tapsutsatte engasjementer og lave tap på utlån.

Markedsverdiene på verdipapirer i form av obligasjoner og aksjer vil svinge over tid og tap på aksjer vil kunne inntreffe. Konsernets beholdning av obligasjoner holdes for likviditetsmessige formål og har lav risiko for tap.

Konsernet er meget solid, noe som gir vekstmuligheter og høy utbytteevne. Målet for ren kjernekapitaldekning er 14,75 prosent. Konsernet har videre en solid likviditetsbuffer som gir trygghet dersom tilgangen til finansiering for bankene fremover skulle bli utfordrende. Konsernet forventer å kunne hente inn ny finansiering med marginer på nivå med de store regionbankene. Sparebanken Øst opplever å ha en god posisjon i markedet for egenkapitalbevis med et mål om en enkel og åpen kommunikasjon med investorene. Målet for avkastning på egenkapitalen er satt til 10 prosent over tid. Med sterk konkurranse og press på rentenettoen forventes avkastning på egenkapitalen for 2019 å være noe lavere enn målsettingen på 10 prosent.

Veksten i utlån til og innskudd fra kunder vil avhenge av den generelle konkurransen i bankmarkedet og tilgangen på langsiktig finansiering. Netto utlån til kunder forventes ved utgangen av 2019 å være omtrent på samme nivå som per 31.12.2018. Over tid forventes utlånsveksten på nivå med den generelle kredittveksten. Veksten forventes å fordele seg relativt likt mellom de ulike distribusjonskanalene. Vekst i utlån til personer vil i hovedsak komme fra utlån med pant i bolig og til salgspantfinansiering av bruktbil. Vekst i utlån til bedrifter vil skje i konsernets definerte markedsområder der hovedproduktet er nedbetalingslån med pant i fast eiendom.

Sparebanken Øst forventer å motta krav til ansvarlig kapital og kvalifiserende gjeld som kan nedskrives eller konverteres til egenkapital (MREL) i løpet av 2. halvår 2020. Det forventes at kravet medfører behov for å utstede senior etterstilt gjeld (Tier 3). Antatt

behov for utstedelse av etterstilt gjeld vil kunne erstatte deler av eksisterende senior usikrede obligasjonslån når disse forfaller og innen tidspunkt for når kravet forventes å gjelde.

Det foreligger en ikke ubetydelig usikkerhet knyttet til rammebetingelser og fremtidige kapitalkrav for banker som beregner kapitaldekning etter standardmetoden. Kapitaldekningsdirektivet CRR/CRD IV forventes innført i Norge innen utgangen av 2019, hvor Basel I-gulvet for IRB-banker blir opphevet og det innføres «SMB-rabatt» for utlån til små og mellomstore bedrifter. Sparebanken Øst sine foreløpige estimater tilsier at SMB-rabatten, som forventes innført, vil gi en reduksjon i kapitalkravet i intervallet 40 til 50 basispunkter (basert på beregningsgrunnlag per 30.09.2019). 25. juni 2019 sendte Finansdepartementet på høring forskriftsendring om økning i systemrisikobuffer som tiltak for å tilpasse kapitalkravene for banker, hvor systemrisikobuffer også for standardmetodebanker, foreslås økt med 1,5 prosentpoeng fra 3,0 til 4,5 prosent. For standardbanker foreslås økningen innfaset over tre år med 0,5 prosentpoeng årlig fra og med 31.12.2019. De foreslåtte reglene differensierer ikke mellom IRB-banker og standardmetodebanker og innebærer en ytterligere forskjellsbehandling i favør av norske banker som benytter IRB-metoden i forhold til banker som benytter standardmetoden. Sparebanken Øst har sammen med 92 andre standardmetodebanker sendt felles høringssvar om at forslaget er ubalansert og rammer standardmetodebankene. Sparebanken Øst og de 92 andre bankene mener at det bør legges avgjørende vekt på hensynet til likere konkurransevilkår, samtidig som at prinsippet om forholdsmessighet vektlegges langt sterkere, og at systemrisikobufferen bør økes om lag like mye som effekten av SMB-rabatten for standardmetodebankene. Dette tilsier en økning på 0,5 prosentpoeng isteden for 1,5 prosentpoeng for standardmetodebankene.

PSD2 direktivet ble gjeldende i Norge fra 14. september 2019 og Sparebanken Øst arbeider med å implementere nye løsninger i 4. kvartal

2019 som i første omgang skal gi bankens kunder kontoinformasjon (AISP) fra andre aktører gjennom bankens nett- og mobilbanker. Så langt registrerer banken lav aktivitet fra nye tredjeparter og andre banker, men forventer en gradvis økt aktivitet

fremover. Tjenestene som PSD2 åpner for, vil kunne påvirke konkurransesituasjonen blant aktørene i finansmarkedet.

Hokksund, 30. september 2019

Drammen, 29. oktober 2019

Øivind Andersson
leder

Morten André Yttreeide
nestleder

Elly Therese Thoresen
medlem

Cecilie Hagby
medlem

Jorund Rønning Indrelid
medlem

Arne K. Stokke
medlem

Ole-Martin Solberg
ansattes repr.

Sissel Album Fjeld
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

Resultatregnskap konsern

(Beløp i mill.)	Note	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	Året 2018
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		297,9	242,1	847,6	708,8	967,4
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi		35,6	20,9	89,7	58,3	81,6
Rentekostnader		167,9	123,1	471,6	350,0	483,9
Netto renteinntekter	15	165,6	139,9	465,7	417,1	565,1
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		23,7	21,2	67,3	65,5	88,8
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		11,3	11,5	33,9	30,9	42,9
Utbytte		26,4	24,3	28,9	33,0	33,0
Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	16	-15,7	56,2	-7,6	98,6	86,3
Andre driftsinntekter		3,4	2,9	12,0	22,8	27,3
Netto andre driftsinntekter		26,5	93,1	66,9	189,0	192,5
Lønn mv.		42,1	46,5	119,3	124,9	172,0
Administrasjonskostnader		13,0	13,1	39,5	37,9	53,1
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler		6,5	3,6	19,1	10,0	13,7
Andre driftskostnader		7,2	11,1	27,9	37,2	50,3
Sum driftskostnader	17	68,8	74,3	205,8	210,0	289,1
Resultat før tap		123,2	158,7	326,8	396,1	468,5
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	4	3,4	1,3	11,3	10,0	17,6
Resultat før skattekostnad		119,8	157,4	315,5	386,1	450,9
Skattekostnad		24,2	18,2	69,3	60,6	76,7
Resultat etter skatt		95,7	139,2	246,1	325,5	374,2
Hybridkapitaleiernes andel av resultatet		5,1	3,0	13,1	8,5	11,7
EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet		90,5	136,2	233,0	317,0	362,5
Resultat etter skatt		95,7	139,2	246,1	325,5	374,2
Resultat pr. egenkapitalbevis		1,42	2,26	3,65	5,26	6,01
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis		1,42	2,26	3,65	5,26	6,01

Totalresultat konsern

(Beløp i mill.)	Note	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	Året 2018
Resultat etter skatt		95,7	139,2	246,1	325,5	374,2
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet						
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner		0,0	0,0	0,0	0,0	-5,3
Skatt relatert til poster som ikke kan reklassifiseres		0,0	0,0	0,0	0,0	1,3
Totalresultat		95,7	139,2	246,1	325,5	370,2

Balanse konsern

(Beløp i mill.)	Note	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Eiendeler				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	10,11	440,7	259,3	603,1
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10,11	8,5	11,1	9,5
Utlån til og fordringer på kunder	4,7,8,10,11	34.733,3	33.236,9	35.147,4
Sertifikater og obligasjoner	10,11	6.589,7	4.828,9	5.173,1
Aksjer og andeler	10,11	627,1	611,5	606,8
Finansielle derivater	10,11,13,14	325,8	227,3	222,0
Investerings eiendommer		59,3	60,2	59,9
Varige driftsmidler		136,8	133,2	134,2
Leierettigheter		50,7	0,0	0,0
Andre eiendeler		14,9	15,8	19,6
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter		21,7	10,5	6,9
Sum eiendeler		43.008,5	39.394,7	41.982,5
Gjeld og egenkapital				
Gjeld til kredittinstitusjoner	10,11	302,2	301,6	300,4
Innskudd fra og gjeld til kunder	6,10,11	15.072,0	14.618,8	14.899,7
Finansielle derivater	10,11,13,14	19,5	48,4	30,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,11,12	22.579,6	19.590,5	21.970,8
Andre forpliktelser		401,1	220,9	313,4
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		41,3	42,2	41,2
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		78,3	69,2	78,4
Utsatt skatt forpliktelse		3,5	10,1	3,7
Forpliktelser knyttet til leieavtaler		51,0	0,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	10,11,12	400,3	465,3	400,0
Sum gjeld		38.948,6	35.367,0	38.038,3
Innskutt egenkapital		595,1	595,1	595,1
Hybridkapital		352,3	475,5	350,5
Opptjent egenkapital		3.112,5	2.957,1	2.998,6
Sum egenkapital		4.059,9	4.027,7	3.944,2
Sum gjeld og egenkapital		43.008,5	39.394,7	41.982,5

Endring egenkapital konsern

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat
30.09.2019										
Egenkapital pr. 31.12.2018	3.944,2	207,3	387,8	350,5	404,1	1.867,5	38,1	283,6	405,3	0,0
Ordinært resultat	246,1	0,0	0,0	13,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	233,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	246,1	0,0	0,0	13,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	233,0
Utbytte til EK-beveiere 2018 vedtatt	-95,4	0,0	0,0	0,0	-95,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2018 vedtatt	-23,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-23,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-11,3	0,0	0,0	-11,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-150,0	0,0	0,0	-150,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	150,0	0,0	0,0	150,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 30.09.2019	4.059,9	207,3	387,8	352,3	308,7	1.843,7	38,1	283,6	405,3	233,0

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat
30.09.2018										
Egenkapital pr. 31.12.2017	3.384,3	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	412,6	0,0
Implementeringseffekt IFRS 9	6,6	0,0	0,0	0,0	5,1	9,5	0,0	0,0	-8,1	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,7	0,0	0,0	351,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2018	3.742,5	207,3	387,8	351,7	414,4	1.741,1	38,1	197,6	404,5	0,0
Ordinært resultat	325,5	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	317,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	325,5	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	317,0
Utbytte til EK-beveiere 2017 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2017 vedtatt	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-11,6	0,0	0,0	-11,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	2,9	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-76,0	0,0	0,0	-76,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 30.09.2018	4.027,7	207,3	387,8	475,5	310,7	1.689,2	38,1	197,6	404,5	317,0

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat
2018										
Egenkapital pr. 31.12.2017	3.384,3	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	412,6	0,0
Implementeringseffekt IFRS 9	6,6	0,0	0,0	0,0	5,1	9,5	0,0	0,0	-8,1	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,7	0,0	0,0	351,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2018	3.742,5	207,3	387,8	351,7	414,4	1.741,1	38,1	197,6	404,5	0,0
Ordinært resultat	374,2	0,0	0,0	11,7	95,0	181,2	0,0	86,0	0,3	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-4,0	0,0	0,0	0,0	-1,6	-2,9	0,0	0,0	0,5	0,0
Totalresultat	370,2	0,0	0,0	11,7	93,4	178,3	0,0	86,0	0,8	0,0
Utbytte til EK-beveiere 2017 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2017 vedtatt	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-16,8	0,0	0,0	-16,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	3,9	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-200,0	0,0	0,0	-200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2018	3.944,2	207,3	387,8	350,5	404,1	1.867,5	38,1	283,6	405,3	0,0

Kontantstrømoppstilling konsern

(Beløp i mill.)		30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Driftsaktiviteter				
Resultat før skattekostnad		315,3	386,1	450,9
Justert for:				
Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader		62,4	48,9	1,3
Netto inn-/utbetaling av lån til kunder		416,4	-2.257,6	-4.172,7
Endring i sertifikater og obligasjoner		-1.416,5	-314,5	-655,2
Verdiendring aksjer og andeler		-2,0	-103,3	-98,6
Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften		-11,4	74,7	76,3
Endring i innlån fra kredittinstitusjoner		0,1	0,0	0,0
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder		103,7	597,7	926,9
Endring i øvrig gjeld i forbindelse med driften		72,5	-12,6	63,5
Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad		21,4	14,1	27,3
Netto gevinst/tap fra investeringsaktiviteter		-0,1	-12,6	-12,6
Netto gevinst/tap fra finansieringsaktiviteter		6,5	3,9	4,1
Netto endring i forbindelse med investeringsaktiviteter		0,0	-0,2	0,0
Annen endring		0,0	0,0	-0,8
Periodens betalte skatt		-84,9	-107,3	-107,6
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	-516,6	-1.682,7	-3.497,2
Investeringsaktiviteter				
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-14,1	-15,6	-20,0
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		0,3	92,1	92,1
Netto inn-/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer		-18,3	-23,1	-23,1
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-32,1	53,4	49,0
Finansieringsaktiviteter				
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner		0,0	-30,0	-30,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer		-2.959,6	-2.529,7	-2.638,0
Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer		3.452,1	4.103,8	6.502,4
Utbetaling av utbytte		-95,4	-103,7	-103,7
Brutto utbetaling ved tilbakebetaling av hybridkapital		-150,5	-76,0	-200,0
Brutto innbetaling ved utstedelse av hybridkapital		150,0	200,0	200,0
Betalte renter på hybridkapital		-11,3	-11,6	-16,8
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	385,3	1.552,8	3.713,9
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-163,4	-76,5	265,7
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		612,6	346,9	346,9
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		449,2	270,4	612,6

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Note 1 – Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet for konsernet er utarbeidet i overensstemmelse med IAS 34 Interim Financial Reporting (IFRS). Beskrivelse av de regnskapsprinsipper som er lagt til grunn ved avleggelsen av regnskapet fremkommer i årsrapporten for 2018, med unntak av IFRS 16 Leieavtaler som har erstattet IAS 17 fra og med 01.01.2019 og presentasjon av skattefradrag på renter fra fondsobligasjoner. Regnskapsprinsipper som følger av disse endringene er beskrevet under.

Alle beløp er oppgitt i mill. kroner og vedrører konsernet dersom ikke annet er angitt spesifikt. Kvartalsregnskapet er ikke revidert.

Vurderinger og anvendelse av estimater

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. For nærmere redegjørelse vises til årsrapport 2018, note 3 vurderinger og anvendelse av estimater.

Leieavtaler (IFRS 16)

Ved overgang til IFRS 16 er konsernets klassifisering, resultat og balanse ikke påvirket der konsernet er utleier. Som leietaker har konsernet under IAS 17 tidligere klassifisert samtlige leieavtaler som operasjonelle leieavtaler. Det er konkludert at konsernets leie av lokaler skal balanseføres når leieperioden er lenger enn 12 måneder. Ved implementering av IFRS 16 er det pr. 01.01.2019 balanseført «leierettigheter» som eiendel med 57,6 mill. kroner for leie av lokaler samt tilsvarende «forpliktelse knyttet til leieavtaler» som gjeld på 57,6 mill. kroner. Ved implementering er såkalt modifisert retrospektiv metode valgt som innebærer at sammenligningstall for 2018 ikke er omarbeidet.

Leierettighetene i balansen innregnes med 100 % risikovekt i beregningsgrunnlaget ved beregning av kapitaldekning. Effekten ved implementering pr. 01.01.2019 utgjorde en reduksjon på 5 basispunkter i konsernets ren kjernekapitaldekning.

Endringen i regnskapsprinsipp har medført at leiekostnader som tidligere er resultatført som andre driftskostnader er erstattet med rentekostnader og avskrivninger i resultatregnskapet. Konsernets leiekostnad, som under IAS 17, ville vært resultatført som andre driftskostnader er i 3. kvartal 2019 redusert med 2,5 mill. kroner og erstattet med 0,3 mill. kroner i rentekostnad og 2,4 mill. kroner i avskrivninger. For perioden 1.1.-30.9.2019 er andre driftskostnader redusert med 7,6 mill. kroner og erstattet med 0,8 mill. kroner i rentekostnad og 7,2 mill. kroner i avskrivninger. Det vises for øvrig til kvartalsrapport for 1. kvartal 2019 for nærmere beskrivelse av nye regnskapsprinsipper hvor konsernet er leietaker.

Presentasjon av skattefradrag på renter fra fondsobligasjoner (hybridkapital)

IAS 12 er endret med virkning fra og med 01.01.2019. Endringen medførte at skattefradrag på renter fra fondsobligasjoner (hybridkapital, klassifisert som egenkapital) presenteres som reduksjon i skattekostnad i resultatregnskapet. Før endringen ble skattefradraget ikke innregnet som en reduksjon i skattekostnaden, men presentert direkte i egenkapitalen. Endringen innebærer derfor en redusert skattekostnad i resultatregnskapet samt at hybridkapitaleiernes andel av resultat etter skatt økes tilsvarende. EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultat etter skatt påvirkes ikke av endringen.

Skattefradraget på fondsobligasjoner utgjør 1,3 mill. kroner i 3. kvartal 2019 og 3,3 mill. kroner for perioden 1.1.-30.9.2019. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Note 2 - Driftssegmenter

Segmentrapporteringen er basert på bankens interne rapporteringsformat, hvor morbank og boligkreditselskapet er splittet i privatmarked, bedriftsmarked og finans. I tillegg kommer øvrige datterselskap, samt et ikke rapporterbart segment med poster som ikke er fordelt til øvrige segmenter.

Resultat

30.09.2019	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	252,9	99,9	-20,9	89,2	-1,4	47,3	-1,3	465,7
Andre inntekter	45,7	7,1	-6,8	-17,5	7,6	38,9	-8,2	66,9
Driftskostnader	43,0	13,8	0,0	23,0	4,9	125,7	-4,7	205,8
Resultat før tap	255,5	93,3	-27,7	48,7	1,2	-39,5	-4,7	326,8
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-0,7	1,6	0,0	10,3	0,0	0,0	0,0	11,3
Resultat før skattekostnad	256,2	91,6	-27,7	38,4	1,2	-39,5	-4,7	315,5
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	9,6	0,3	59,7	-0,3	69,3
Resultat etter skatt	256,2	91,6	-27,7	28,8	1,0	-99,2	-4,5	246,1

30.09.2018	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	232,4	83,0	-19,8	88,0	-1,8	34,1	1,2	417,1
Andre inntekter	49,8	6,2	-1,2	-17,3	20,0	137,8	-6,3	189,0
Driftskostnader	41,6	11,5	0,0	23,5	5,7	130,9	-3,2	210,0
Resultat før tap	240,6	77,7	-21,0	47,2	12,5	41,0	-1,9	396,1
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-2,3	2,1	0,0	10,1	0,0	0,1	0,0	10,0
Resultat før skattekostnad	242,9	75,6	-21,0	37,1	12,5	40,9	-1,9	386,1
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	9,3	0,3	51,5	-0,5	60,6
Resultat etter skatt	242,9	75,6	-21,0	27,8	12,2	-10,6	-1,4	325,5

31.12.2018	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	311,8	114,2	-25,8	118,4	-2,3	47,1	1,7	565,1
Andre inntekter	66,0	8,7	-11,4	-23,8	22,4	137,8	-7,2	192,5
Driftskostnader	60,4	16,8	0,0	33,3	7,4	175,3	-4,1	289,1
Resultat før tap	317,4	106,1	-37,2	61,3	12,7	9,6	-1,4	468,5
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-1,2	4,4	0,0	14,4	0,0	0,0	0,0	17,6
Resultat før skattekostnad	318,6	101,7	-37,2	46,9	12,7	9,6	-1,4	450,9
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	11,9	-0,6	65,8	-0,4	76,7
Resultat etter skatt	318,6	101,7	-37,2	35,0	13,3	-56,2	-1,0	374,2

Balanse

30.09.2019	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	27.183,2	5.022,5	0,0	2.089,2	0,0	502,2	-63,7	34.733,3
Andre eiendeler	4,1	0,0	7.504,6	49,8	174,5	3.307,0	-2.764,9	8.275,2
Sum eiendeler	27.187,3	5.022,5	7.504,6	2.139,0	174,5	3.809,2	-2.828,7	43.008,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.652,5	3.599,0	1.735,5	0,0	0,0	152,8	-67,7	15.072,0
Annen gjeld/mellomregning	17.534,8	1.423,5	5.769,1	1.824,7	88,6	-241,0	-2.523,2	23.876,6
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	314,3	85,9	3.897,4	-237,7	4.059,9
Sum gjeld og egenkapital	27.187,3	5.022,5	7.504,6	2.139,0	174,5	3.809,2	-2.828,7	43.008,5

30.09.2018	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	26.200,8	4.667,5	0,0	1.975,9	0,0	456,4	-63,7	33.236,9
Andre eiendeler	5,9	0,0	4.949,4	31,3	190,0	2.974,1	-1.992,9	6.157,8
Sum eiendeler	26.206,7	4.667,5	4.949,4	2.007,2	190,0	3.430,5	-2.056,6	39.394,7
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.648,3	3.100,8	1.768,8	11,5	0,0	171,0	-81,6	14.618,8
Annen gjeld/mellomregning	16.558,4	1.566,7	3.180,6	1.681,6	94,6	-598,5	-1.735,2	20.748,2
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	314,1	95,4	3.858,0	-239,8	4.027,7
Sum gjeld og egenkapital	26.206,7	4.667,5	4.949,4	2.007,2	190,0	3.430,5	-2.056,6	39.394,7

31.12.2018	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	27.963,6	4.795,0	0,0	1.987,7	0,0	464,9	-63,8	35.147,4
Andre eiendeler	6,4	0,0	5.630,9	32,8	176,8	3.008,4	-2.020,2	6.835,1
Sum eiendeler	27.970,0	4.795,0	5.630,9	2.020,5	176,8	3.473,3	-2.084,0	41.982,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.633,5	3.298,0	1.875,3	11,5	0,0	150,0	-68,6	14.899,7
Annen gjeld/mellomregning	18.336,5	1.497,0	3.755,6	1.723,5	91,9	-488,9	-1.777,0	23.138,6
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	285,5	84,9	3.812,2	-238,4	3.944,2
Sum gjeld og egenkapital	27.970,0	4.795,0	5.630,9	2.020,5	176,8	3.473,3	-2.084,0	41.982,5

Note 3 - Kapitaldekning

Konsernet benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Beregningen knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden. CVA-tillegget beregnes etter standardmetoden. Engasjementsbeløp for derivater beregnes etter markedsverdimetoden.

Konsernets ansvarlige kapital skal til en hver tid oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med selskapets aksepterte risikotoleranse. Det henvises for øvrig til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Øst sin nettside.

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Ren kjernekapital			
Bokført egenkapital	3.474,6	3.235,2	3.593,7
Fradragsposter i ren kjernekapital			
Verdjusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-8,0	-6,0	-6,4
Utbytter	0,0	0,0	-119,2
Goodwill inkludert i verdsettelse av signifikante investeringer	-159,1	-156,3	-150,9
Immaterielle eiendeler	-24,6	-17,5	-17,8
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0	0,0
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0
Andre fradrag i ren kjerne	-31,0	-27,7	-27,7
Sum ren kjernekapital	3.252,0	3.027,8	3.271,8
Øvrig kjernekapital			
Fondsobligasjoner	350,0	350,0	350,0
Fradragsposter i øvrig kjernekapital			
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0	0,0
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0
Sum øvrig kjernekapital	350,0	350,0	350,0
Sum kjernekapital	3.602,0	3.377,8	3.621,8
Tilleggskapital			
Ansvarlig lån	400,0	399,3	400,0
Fradragsposter i tilleggskapital			
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0	0,0
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	-57,1	0,0	-56,0
Sum tilleggskapital	342,9	399,3	344,0
Netto ansvarlig kapital	3.944,8	3.777,1	3.965,8

Note 3 - Kapitaldekning (forts.)

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Stater og sentralbanker	0,0	0,0	0,0
Lokale og regionale myndigheter	34,5	57,7	67,8
Offentlig eide foretak	0,0	0,0	0,0
Multilaterale utviklingsbanker	0,0	0,0	0,0
Institusjoner	61,1	151,2	73,3
Foretak	642,8	549,8	572,6
Massemarkedsengasjementer	1.698,0	1.643,2	1.655,3
Engasjementer med pant i eiendom	14.598,0	13.971,3	14.692,0
Forfalte engasjementer	211,6	128,7	159,7
Obligasjoner med fortrinnsrett	511,2	365,8	383,4
Andeler i verdipapirfond	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalposisjoner	637,2	625,5	635,1
Øvrige engasjementer	302,1	211,0	238,3
Verdipapirisering	0,0	0,0	0,0
Beregningsgrunnlag kreditt- og motpartsrisiko	18.696,5	17.704,1	18.477,4
Beregningsgrunnlag valutarisiko	0,0	0,0	0,0
Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.356,4	1.294,6	1.294,6
Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)	82,0	161,5	187,5
Sum beregningsgrunnlag	20.134,9	19.160,2	19.959,5
Ren kjernekapitaldekning	16,15 %	15,80 %	16,39 %
Kjernekapitaldekning	17,89 %	17,63 %	18,15 %
Kapitaldekning	19,59 %	19,71 %	19,87 %
Buffere			
Bevaringsbuffer	503,4	479,0	499,0
Motsyklisk buffer	402,7	383,2	399,2
Systemrisikobuffer	604,0	574,8	598,8
Buffer for systemviktige banker	0,0	0,0	0,0
Sum bufferkrav	1.510,1	1.437,0	1.497,0
Tilgjengelig bufferkapital	2.334,0	2.165,6	2.369,0
Uvektet kjernekapitalandel	8,26 %	8,39 %	8,48 %

Note 4 - Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

Tapskostnad

	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	31.12.2018
Endring modellberegnet avsetning trinn 1	0,2	-0,6	-0,2	-1,5	-0,3
Endring modellberegnet avsetning trinn 2	0,0	-0,2	0,6	-1,9	-0,5
Endring modellberegnet avsetning trinn 3	-0,2	-0,3	-0,9	1,3	0,9
Økning i eksisterende individuelle nedskrivninger	1,6	2,1	8,1	7,3	8,1
Nye individuelle nedskrivninger	2,7	2,5	9,5	10,0	15,5
Konstaterte tap dekket av tidligere individuelle nedskrivninger	1,8	2,2	8,1	3,2	5,2
Reversering av tidligere individuelle nedskrivninger	-1,7	-4,4	-13,4	-11,4	-13,7
Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er avsatt for individuelle nedskrivning	0,3	1,8	3,1	8,7	10,0
Inngang på tidligere konstaterte tap	-1,4	-1,9	-4,1	-6,1	-8,3
Periodens amortiseringskostnad	0,1	0,2	0,5	0,5	0,8
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	3,4	1,3	11,3	10,0	17,6
- Herav tap på ubenyttede kreditter og garantier	-0,2	0,1	-0,1	0,1	0,2

Endringer i tap og brutto eksponering

Endring i tapsavsetninger	Forventet tap			Totalt
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Inngående balanse pr. 01.01.19	18,9	8,0	75,3	102,1
Overført til trinn 1	2,7	-1,8	-0,8	0,0
Overført til trinn 2	-0,8	2,2	-1,4	0,0
Overført til trinn 3	-0,1	-0,6	0,6	0,0
Netto endring	-3,3	1,3	9,4	7,4
Nye tap	7,3	0,7	0,9	8,9
Fraregnet tap	-6,0	-1,2	-5,4	-12,6
Utgående balanse pr. 30.09.19	18,7	8,6	78,6	105,8
- Herav tap på ubenyttede kreditter og garantier	0,5	0,0	0,1	0,6
Modellberegnet tapsavsetning	18,7	8,6	1,3	28,6
Individuelle tapsavsetninger	0,0	0,0	77,2	77,2
Endring i brutto utlån fordelt pr. trinn	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse pr. 01.01.19	33.933,1	688,2	260,5	34.881,8
Overført til trinn 1	165,2	-157,8	-7,4	0,0
Overført til trinn 2	-376,6	400,8	-24,1	0,0
Overført til trinn 3	-28,4	-35,8	64,2	0,0
Netto endring	227,6	-78,0	-28,4	121,2
Nye utlån	15.961,3	99,1	29,0	16.089,5
Fraregnet utlån	-16.478,5	-152,5	-45,1	-16.676,1
Utgående balanse pr. 30.09.19	33.403,8	764,0	248,7	34.416,5

Tabellen over inkluderer ikke fastrenteutlån til virkelig verdi.

Note 5 - Misligholdte og tapsutsatte engasjementer kunder

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Misligholdte engasjementer (over 90 dager)			
Næring	6,7	14,0	11,7
+ Person	54,9	50,7	48,1
+ AS Financiering	143,7	133,8	140,7
= Brutto misligholdte engasjementer	205,3	198,5	200,5
- Tapsavsetninger	77,5	69,8	73,6
= Netto misligholdte engasjementer	127,7	128,7	126,9
Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjementer			
Næring	0,0	0,0	0,0
+ Person	0,0	0,0	0,0
+ AS Financiering	0,0	0,0	0,0
= Brutto tapsutsatte engasjementer	0,0	0,0	0,0
- Tapsavsetninger	0,0	0,0	0,0
= Netto tapsutsatte engasjementer	0,0	0,0	0,0
Misligholdte og tapsutsatte engasjementer			
Næring	6,7	14,0	11,7
+ Person	54,9	50,7	48,1
+ AS Financiering	143,7	133,8	140,7
= Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	205,3	198,5	200,5
- Tapsavsetninger	77,5	69,8	73,6
= Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	127,7	128,7	126,9

Note 6 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Lønnstgere	8.546,8	8.589,6	8.580,4
Offentlig forvaltning	502,6	479,1	518,1
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	99,3	130,4	116,9
Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	1.175,8	1.119,0	1.259,5
Bygg og anlegg	593,2	488,5	570,2
Varehandel/hotell og restaurant	399,5	416,7	448,4
Transport/kommunikasjon	231,2	261,3	223,8
Forr.m. finans tjenesteyting	1.523,8	1.337,6	1.306,9
Tjenesteytende næringer ellers	828,6	819,9	826,1
Omsetning og drift av fast eiendom	1.042,6	881,1	915,3
Utlandet	128,8	95,6	134,1
Sum innskudd fra kunder	15.072,0	14.618,8	14.899,7

Note 7 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Lønnstgere	29.760,8	28.548,5	30.337,9
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	110,4	111,0	108,2
Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	87,3	81,6	69,2
Bygg og anlegg	477,2	406,0	417,1
Varehandel/hotell og restaurant	148,3	129,5	135,6
Transport/kommunikasjon	33,5	47,3	46,7
Forr.m. finans tjenesteyting	168,5	271,8	192,3
Tjenesteytende næringer ellers	813,0	788,7	788,2
Omsetning og drift av fast eiendom	3.201,4	2.924,1	3.117,0
Utlandet	38,1	23,6	36,6
Brutto utlån til kunder	34.838,5	33.332,1	35.248,8
Tapsavsetning på utlån	-105,2	-95,2	-101,4
Netto utlån til kunder	34.733,3	33.236,9	35.147,4

Note 8 - Geografisk fordeling av utlån kunder

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Drammen	5.128,0	5.095,6	5.127,3
Nedre Eiker	2.465,4	2.422,1	2.458,4
Øvre Eiker	2.219,9	2.140,2	2.171,0
Buskerud forøvrig	4.334,7	3.662,2	4.006,0
Oslo	6.846,5	6.448,9	7.087,6
Akershus	5.943,4	6.013,3	6.292,0
Vestfold	2.812,6	2.726,2	2.836,9
Østfold	1.755,2	1.649,6	1.698,0
Resten av landet	3.294,7	3.150,4	3.535,0
Utlandet	38,1	23,6	36,6
Brutto utlån til kunder	34.838,5	33.332,1	35.248,8
Tapsavsetning på utlån	-105,2	-95,2	-101,4
Netto utlån til kunder	34.733,3	33.236,9	35.147,4

Note 9 - Kreditrisiko

Risikoklassifiseringssystemene anvendes for beslutningsstøtte, overvåkning og rapportering. Risikoparameterne fra klassifiseringssystemene inngår som en integrert del av kredittprosessen og oppfølging av nærings- og personmarkedsporteføljene. Risikoklassifiseringen gjøres med bakgrunn i en vektet beregning av ulike parametere knyttet til betjeningsevne, betjeningshistorikk og informasjon fra eksternt kredittinformasjonsleverandør.

Konsernet sine porteføljer er basert på en risikoklassifisering bestående av 11 kategorier fra A til K. Risikoklasse A representerer laveste risikoklasse og risikoklasse K representerer høyest risiko. I konsernet består risikoklasse J og K av engasjement der det foreligger objektive bevis på mislighold/tap og at engasjementene er under spesiell oppfølging.

30.09.2019	Brutto utlån**	Garanti-ansvar	Trekk-fasiliteter	Sum Engasjementer		Engasjement Trinn 1	Taps-avsetning Engasjement		Engasjement Trinn 3	Taps-avsetning Trinn 3*	
					%		Trinn 1	Trinn 2			
A	14.105,3	9,0	1.172,3	15.286,7	41,6	15.280,4	0,8	6,3	0,0	0,0	0,0
B	5.881,7	15,4	249,5	6.146,5	16,7	6.138,4	1,2	8,1	0,0	0,0	0,0
C	5.721,5	15,1	170,0	5.906,6	16,1	5.891,6	2,6	15,0	0,0	0,0	0,0
D	5.188,0	41,1	220,9	5.450,1	14,8	5.401,7	5,0	48,3	0,1	0,0	0,0
E	1.073,4	6,3	12,7	1.092,4	3,0	911,0	1,5	181,3	0,8	0,0	0,0
F	1.153,9	0,9	4,0	1.158,9	3,2	1.061,5	2,3	97,5	0,4	0,0	0,0
G	1.127,0	0,0	0,8	1.127,8	3,1	906,6	3,1	221,2	1,3	0,0	0,0
H	290,1	0,2	0,1	290,3	0,8	105,9	1,6	184,4	5,4	0,0	0,0
I	21,2	0,0	0,1	21,3	0,1	14,1	0,5	7,2	0,5	0,0	0,0
J	93,7	0,5	0,0	94,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	94,2	2,4
K	155,1	0,7	0,0	155,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	155,7	76,2
Ufordelt	27,6	0,3	0,2	28,1	0,1	28,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	34.838,5	89,5	1.830,6	36.758,6	100,0	35.739,2	18,7	769,4	8,6	249,9	78,6

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 77,2 mill. kroner

** Brutto utlån inkluderer både utlån til amortisert kost og virkelig verdi

30.09.2018	Brutto utlån**	Garanti-ansvar	Trekk-fasiliteter	Sum Engasjementer		Engasjement Trinn 1	Taps-avsetning Engasjement		Engasjement Trinn 3	Taps-avsetning Trinn 3*	
					%		Trinn 1	Trinn 2			
A	12.944,9	5,5	1.079,6	14.030,0	40,1	14.023,2	0,7	6,8	0,0	0,0	0,0
B	5.808,9	30,0	198,5	6.037,4	17,2	6.014,6	1,1	22,8	0,0	0,0	0,0
C	5.574,9	30,8	135,0	5.740,7	16,4	5.726,1	2,3	14,6	0,0	0,0	0,0
D	5.584,6	34,5	172,3	5.791,4	16,5	5.776,3	4,0	15,1	0,0	0,0	0,0
E	651,4	3,4	35,5	690,3	2,0	616,3	0,7	74,0	0,2	0,0	0,0
F	1.018,3	1,7	3,7	1.023,7	2,9	915,5	1,8	107,9	0,4	0,3	0,1
G	1.163,2	0,0	0,4	1.163,6	3,3	939,2	3,4	224,4	1,7	0,0	0,0
H	156,3	1,2	0,0	157,5	0,4	79,0	0,9	78,5	1,6	0,0	0,0
I	25,1	0,0	0,1	25,2	0,1	23,9	0,8	1,3	0,1	0,0	0,0
J	185,8	1,2	0,1	187,1	0,5	12,7	0,2	22,9	0,6	151,5	4,9
K	209,4	1,5	0,1	211,0	0,6	15,5	0,4	41,8	1,8	153,7	66,5
Ufordelt	9,3	0,0	0,1	9,4	0,0	9,4	1,4	0,0	0,2	0,0	0,0
SUM	33.332,1	109,8	1.625,4	35.067,3	100,0	34.151,7	17,7	610,1	6,6	305,5	71,5

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 69,0 mill. kroner

** Brutto utlån inkluderer både utlån til amortisert kost og virkelig verdi

Note 9 - Kreditrisiko (forts.)

31.12.2018	Brutto utlån**	Garanti- ansvar	Trekk- fasiliteter	Sum		Engasjement Trinn 1	Taps- avsetning		Engasjement Trinn 2	Taps- avsetning		Engasjement Trinn 3	Taps- avsetning Trinn 3*
				Engasje- menter	%		Trinn 1	Trinn 2		Trinn 2	Trinn 3		
A	13.636,1	9,4	1.115,9	14.761,4	39,9	14.751,7	0,7	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B	6.428,3	24,9	223,1	6.676,3	18,0	6.667,6	1,3	8,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C	6.160,6	17,9	158,9	6.337,4	17,1	6.308,1	2,9	29,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D	5.435,2	44,5	145,8	5.625,5	15,2	5.611,3	5,1	14,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
E	837,2	5,4	33,5	876,1	2,4	763,1	1,2	113,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
F	1.040,8	1,1	2,9	1.044,8	2,8	927,1	1,9	117,7	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
G	1.140,9	0,0	0,7	1.141,6	3,1	912,4	3,5	229,2	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0
H	273,6	0,0	0,1	273,7	0,7	100,1	1,6	173,6	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I	27,0	0,0	0,0	27,0	0,1	23,3	0,8	3,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
J	102,0	0,9	0,0	102,9	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	102,9	8,9	0,0	8,9
K	158,6	2,2	0,0	160,8	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	160,8	66,3	0,0	66,3
Ufordelt	8,5	0,0	0,0	8,5	0,1	8,5	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	35.248,8	106,3	1.680,9	37.036,0	100,0	36.073,2	19,0	699,1	8,0	263,7	75,2		

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 73,1 mill. kroner

** Brutto utlån inkluderer både utlån til amortisert kost og virkelig verdi

Note 10 - Klassifisering av finansielle instrumenter

30.09.2019	Virkelig verdi over resultatet		Målt til amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Målt til virkelig verdi		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	440,7	440,7
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	8,5	8,5
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	422,0	34.311,3	34.733,3
Sertifikater og obligasjoner	0,0	6.589,7	0,0	6.589,7
Aksjer og andeler	0,0	627,1	0,0	627,1
Finansielle derivater**	325,8	0,0	0,0	325,8
Sum finansielle eiendeler	325,8	7.638,8	34.760,5	42.725,1
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	302,2	302,2
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	15.072,0	15.072,0
Finansielle derivater**	19,5	0,0	0,0	19,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	22.579,6	22.579,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	400,3	400,3
Sum finansiell gjeld	19,5	0,0	38.354,1	38.373,6

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

30.09.2018	Virkelig verdi over resultatet		Målt til amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Målt til virkelig verdi		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	259,3	259,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	11,1	11,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	309,9	32.927,0	33.236,9
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.828,9	0,0	4.828,9
Aksjer og andeler	0,0	611,5	0,0	611,5
Finansielle derivater**	227,3	0,0	0,0	227,3
Sum finansielle eiendeler	227,3	5.750,3	33.197,4	39.175,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	301,6	301,6
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	14.618,8	14.618,8
Finansielle derivater**	48,4	0,0	0,0	48,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	19.590,5	19.590,5
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	465,3	465,3
Sum finansiell gjeld	48,4	0,0	34.976,2	35.024,6

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Note 10 - Klassifisering av finansielle instrumenter (forts.)

31.12.2018	Virkelig verdi over resultatet		Målt til amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Målt til virkelig verdi		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	603,1	603,1
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	9,5	9,5
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	367,0	34.780,4	35.147,4
Sertifikater og obligasjoner	0,0	5.173,1	0,0	5.173,1
Aksjer og andeler	0,0	606,8	0,0	606,8
Finansielle derivater**	222,0	0,0	0,0	222,0
Sum finansielle eiendeler	222,0	6.146,9	35.393,0	41.761,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	300,4	300,4
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	14.899,7	14.899,7
Finansielle derivater**	30,7	0,0	0,0	30,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	21.970,8	21.970,8
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	400,0	400,0
Sum finansiell gjeld	30,7	0,0	37.570,9	37.601,6

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Note 11 - Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Banken klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke hierarki med følgende nivåer:

Nivå 1: Observerbare omsetningskurser i aktive markeder

Nivå 2: Observerbare omsetningskurser i mindre aktive markeder eller bruk av input som er observerbar, enten direkte eller indirekte

Nivå 3: Verdssettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata

Det vises til note 22 i årsrapporten for 2018 for nærmere omtale av de enkelte regnskapspostene.

30.09.2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Virkelig verdi				
Utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	422,0	422,0
Sertifikater og obligasjoner	0,0	6.589,7	0,0	6.589,7
Aksjer og andeler	30,0	38,0	559,1	627,1
Finansielle derivater	0,0	325,8	0,0	325,8
Sum eiendeler til virkelig verdi	30,0	6.953,5	981,1	7.964,6
Finansielle derivater	0,0	19,5	0,0	19,5
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	19,5	0,0	19,5

Bevegelse i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi	Fastrenteutlån	Aksjer over resultatet	Sum
Balanse pr. 01.01.19	367,0	562,2	929,2
Netto realiserte gevinster	0,0	0,0	0,0
Tilgang	76,8	3,3	80,1
Avgang	20,9	0,0	20,9
Verdiendring	-0,9	-6,4	-7,3
Overført fra nivå 1 og 2	0,0	0,0	0,0
Balanse pr. utgangen av perioden	422,0	559,1	981,1

30.09.2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Virkelig verdi				
Utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	309,9	309,9
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.828,9	0,0	4.828,9
Aksjer og andeler	23,3	23,0	565,2	611,5
Finansielle derivater	0,0	227,3	0,0	227,3
Sum eiendeler til virkelig verdi	23,3	5.079,2	875,1	5.977,6
Finansielle derivater	0,0	48,4	0,0	48,4
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	48,4	0,0	48,4

Bevegelse i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi	Fastrenteutlån	Aksjer over resultatet	Sum
Balanse pr. 01.01.18	255,7	466,1	721,8
Netto realiserte gevinster	0,0	10,7	10,7
Tilgang	149,8	12,8	162,6
Avgang	96,9	11,4	108,3
Verdiendring	1,3	87,0	88,3
Overført fra nivå 1 og 2	0,0	0,0	0,0
Balanse pr. utgangen av perioden	309,9	565,2	875,1

Note 11 - Finansielle instrumenter til virkelig verdi (forts.)

31.12.2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Virkelig verdi				
Utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	367,0	367,0
Sertifikater og obligasjoner	0,0	5.173,1	0,0	5.173,1
Aksjer og andeler	21,6	23,0	562,2	606,8
Finansielle derivater	0,0	222,0	0,0	222,0
Sum eiendeler til virkelig verdi	21,6	5.418,1	929,2	6.368,9
Finansielle derivater	0,0	30,7	0,0	30,7
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	30,7	0,0	30,7

Bevegelse i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi	Fastrenteutlån	Aksjer over resultatet	Sum
Balanse pr. 01.01.18	255,7	466,1	721,8
Netto realiserte gevinster	0,0	10,7	10,7
Tilgang	221,2	12,8	234,0
Avgang	112,8	11,4	124,2
Verdiendring	2,9	84,0	86,9
Overført fra nivå 1 og 2	0,0	0,0	0,0
Balanse pr. utgangen av perioden	367,0	562,2	929,2

Note 12 - Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdipapirgjeld	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Obligasjoner, pålydende	22.215,0	19.333,5	21.705,8
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	183,4	123,1	170,9
Påløpt rente	181,2	133,9	94,1
Sum verdipapirgjeld	22.579,6	19.590,5	21.970,8

Endring verdipapirgjeld	30.09.2019	Emittert	Forfalt/innløst	Endring egenbeholdn.	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.2018
Obligasjoner, pålydende	9.065,0	950,0	1.542,0	0,0	0,0	9.657,0
OMF, pålydende NOK	13.150,0	2.500,0	508,0	600,0	0,0	11.758,0
OMF, pålydende SEK (omregn. NOK)	0,0	0,0	276,8	0,0	-14,0	290,8
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	183,4	0,0	0,0	0,0	12,5	170,9
Påløpt rente	181,2	0,0	0,0	0,0	87,1	94,1
Sum verdipapirgjeld	22.579,6	3.450,0	2.326,8	600,0	85,6	21.970,8

Endring ansvarlig lånekapital	30.09.2019	Emittert	Forfalt/innløst	Endring egenbeholdn.	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.2018
Ordinær ansvarlig lånekapital, pålydende	400,0	0,0	0,0	0,0	0,0	400,0
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,7
Påløpt rente	0,8	0,0	0,0	0,0	0,1	0,7
Sum ansvarlig lånekapital	400,3	0,0	0,0	0,0	0,3	400,0

Note 13 - Finansielle derivater

30.09.2019	Kontraktssum	Virkelig verdi på sikringsinstrument		Verdijust.på
		Eiendeler	Forpliktelser	sikringsobjektet
				Forpliktelser
Virkelig verdi over resultatet				
Valutaterminer (forwards)	25,4	0,0	1,9	
Rentebytteavtaler (renteswapper)	795,0	2,6	2,2	
Sum instrumenter til virkelig verdi over resultat		2,6	4,1	
Anvendt for sikringsbokføring				
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0	0,0
Rentebytteavtaler (renteswapper)	7.565,0	323,2	15,4	171,6
Sum instrumenter anvendt for sikringsbokføring		323,2	15,4	171,6
Sum derivater		325,8	19,5	171,6

Forskjell mellom virkelig verdi på sikringinstrumenter og verdijustering på sikringsobjekt forklares med påløpte renter.

30.09.2018	Kontraktssum	Virkelig verdi på sikringsinstrument		Verdijust.på
		Eiendeler	Forpliktelser	sikringsobjektet
				Forpliktelser
Virkelig verdi over resultatet				
Valutaterminer (forwards)	12,4	0,1	0,0	
Rentebytteavtaler (renteswapper)	690,0	1,6	7,0	
Sum instrumenter til virkelig verdi over resultat		1,7	7,0	
Anvendt for sikringsbokføring				
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	304,9	0,0	29,8	-29,4
Rentebytteavtaler (renteswapper)	5.315,0	225,6	11,6	114,9
Sum instrumenter anvendt for sikringsbokføring		225,6	41,4	85,5
Sum derivater		227,3	48,4	85,5

Forskjell mellom virkelig verdi på sikringinstrumenter og verdijustering på sikringsobjekt forklares med påløpte renter.

31.12.2018	Kontraktssum	Virkelig verdi på sikringsinstrument		Verdijust.på
		Eiendeler	Forpliktelser	sikringsobjektet
				Forpliktelser
Virkelig verdi over resultatet				
Valutaterminer (forwards)	16,9	0,0	0,5	
Rentebytteavtaler (renteswapper)	765,0	0,9	8,8	
Sum instrumenter til virkelig verdi over resultat		0,9	9,3	
Anvendt for sikringsbokføring				
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	304,9	0,0	14,6	-14,0
Rentebytteavtaler (renteswapper)	7.315,0	221,1	6,8	160,7
Sum instrumenter anvendt for sikringsbokføring		221,1	21,4	146,7
Sum derivater		222,0	30,7	146,7

Forskjell mellom virkelig verdi på sikringinstrumenter og verdijustering på sikringsobjekt forklares med påløpte renter.

Note 14 - Motregning finansielle instrumenter

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA). Det er ikke foretatt motregning i balanseførte beløp i henhold til opplysningskravet om motregning.

Eksponering pr. 30.09.2019	Brutto beløp	Motregnet	Balanseført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Utvekslet sikkerhetsstillelse	Beløp etter mulig nettooppgjør
Finansielle derivater eiendeler	265,2	0,0	265,2	-12,5	-187,5	65,2
Finansielle derivater gjeld	12,5	0,0	12,5	-12,5	0,0	0,0
Eksponering pr. 30.09.2018						
Finansielle derivater eiendeler	160,7	0,0	160,7	-35,0	-7,9	117,8
Finansielle derivater gjeld	35,0	0,0	35,0	-35,0	0,0	0,0
Eksponering pr. 31.12.2018						
Finansielle derivater eiendeler	175,6	0,0	175,6	-17,1	-101,8	56,7
Finansielle derivater gjeld	17,6	0,0	17,6	-17,1	0,0	0,5

Note 15 - Netto renteinntekter

	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.09.2019	1.1.-30.09.2018	Året 2018
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1,4	0,6	3,1	1,5	2,2
Renter av utlån til kunder	299,4	243,5	852,7	712,8	973,2
Renter av sertifikater og obligasjoner	32,6	18,9	81,5	52,8	73,6
Sum renteinntekter	333,4	263,0	937,3	767,1	1.049,0
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	2,2	1,6	6,0	4,8	6,6
Renter på innskudd fra kunder	36,6	31,5	106,9	89,6	122,8
Renter på verdipapirgjeld	122,7	84,6	340,0	239,3	332,7
Renter på ansvarlig lånekapital	3,0	2,4	8,5	7,6	10,3
Sikringsfondsavgift	3,4	3,0	10,3	8,7	11,5
Sum rentekostnader	167,9	123,1	471,6	350,0	483,9
Netto renteinntekter	165,6	139,9	465,7	417,1	565,1

Note 16 - Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter

	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.09.2019	1.1.-30.09.2018	Året 2018
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	-6,7	-7,4	-3,5	-10,9	-17,8
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og aksjederivater	-7,2	63,7	2,0	104,5	99,6
Netto verdiendring og gevinst/tap på fastrenteutlån	-0,2	-0,9	-0,9	-1,7	-0,1
Netto verdiendring og gevinst/tap på andre finansielle instrumenter	-1,6	0,8	-5,2	6,7	4,6
Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter	-15,7	56,2	-7,6	98,6	86,3

Note 17 - Driftskostnader

	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.09.2019	1.1.-30.09.2018	Året 2018
Lønnskostnader inkl. aga og finansskatt	38,0	41,1	105,3	107,6	149,3
Pensjonskostnader	3,1	3,3	9,3	9,6	12,7
Andre personalrelaterte kostnader	0,9	2,1	4,6	7,7	10,0
IT-kostnader	9,1	9,7	27,5	25,6	35,1
Andre administrasjonskostnader	3,9	3,4	12,0	12,3	18,0
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	6,5	3,6	19,1	10,0	13,7
Driftskostnader eiendommer og lokaler	3,1	4,2	7,8	14,0	21,1
Øvrige driftskostnader	4,1	6,9	20,1	23,2	29,2
Sum driftskostnader	68,8	74,3	205,8	210,0	289,1

Note 18 - Garantiansvar og andre poster utenom balansen

Garantiansvar	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Betalingsgarantier	12,6	25,4	23,6
Kontraktsgarantier	45,8	50,2	51,6
Lånegarantier	19,4	17,5	17,5
Annet garantiansvar	11,7	16,7	13,6
Sum garantier overfor kunder	89,5	109,8	106,3

Pantstillelser	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Obligasjoner, pål. verdi, stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	410,0	711,0	711,0
Sum pantstillelser	410,0	711,0	711,0

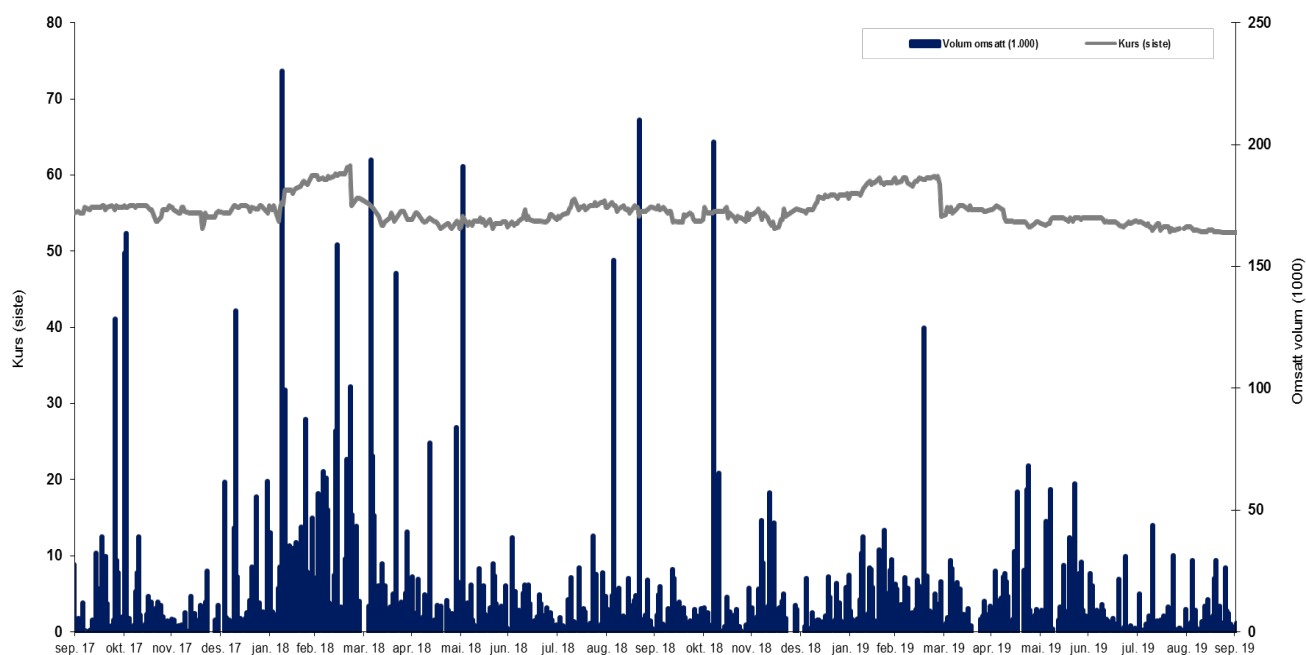
Morbank har ustedt en likviditetsfasilitet (Revolving Credit Facility) ovenfor Sparebanken Øst Boligkreditt AS som garanterer for rettidig betaling av utestående obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som forfaller de løpende neste 12 måneder, herunder kupongrente, hovedstol og derivatkontrakter som er inngått for sikringsformål av OMF. I tillegg til likviditetsfasiliteten har Sparebanken Øst Boligkreditt AS en rammekreditt fra morbank med ramme på 3,0 mrd. kroner.

Morbanks beholdning av OMF utgjør pålydende MNOK 600,0 pr. 30.09.19, MNOK 0,0 pr. 30.09.18 og MNOK 0,0 pr. 31.12.18 og er ikke hensyntatt i tabell under.

Fortrinnsrett	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Fortrinnsrett iht. finansforetaksloven § 11-15 (pålydende)	13.750,0	11.676,5	12.048,8
Sum fortrinnsrett	13.750,0	11.676,5	12.048,8

Note 19 - Egenkapitalbevis

Sparebanken Øst (SPOG)

De 20 største egenkapitalbevisere pr. 30.09.2019

Navn	Antall	%	Navn	Antall	%
1 MP Pensjon	1.667.815	8,04 %	11 Storetind AS	220.650	1,06 %
2 Cape Invest AS	1.405.705	6,78 %	12 Profond AS	177.425	0,86 %
3 Directmarketing Invest AS	999.500	4,82 %	13 Tindra Eiendom AS	169.663	0,82 %
4 Verdipapirfondet Eika utbytte	918.982	4,43 %	14 Johansen, Kjell Petter	152.000	0,73 %
5 Hansen, Asbjørn Rudolf	500.000	2,41 %	15 Morgan Stanley & Co. Intern.	148.775	0,72 %
6 Foretakskonsulenter AS	310.128	1,50 %	16 Løkke, Helge Arnfinn	148.433	0,72 %
7 Jag Holding AS	303.897	1,47 %	17 Seriana AS	130.931	0,63 %
8 Wenaasgruppen AS	273.000	1,32 %	18 Juel, Iver Albert	126.290	0,61 %
9 AS Andersen Eiendomselskap	238.900	1,15 %	19 Teigen, Hellik	120.400	0,58 %
10 Skandinaviske Enskilda Banken	231.000	1,11 %	20 Julius Johannessen & Sønner AS	120.200	0,58 %

Eierbrøk morbank

	01.01.2019	01.01.2018
Egenkapitalbeviskapital	207,3	207,3
Overkursfond	387,8	387,8
Utjevningsfond (ekskl. utbytte)	308,8	310,7
Andel fond for urealiserte gevinster	92,1	68,3
Sum teller (A)	996,0	974,0
Sum egenkapital ekskl. hybridkapital (årets avsetning til utbytter holdt utenom)	3.069,5	2.831,6
Sum nevner (B)	3.069,5	2.831,6
Eierbrøk (A/B) i %	32,45	34,40

Resultatregnskap morbank

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.09.2019	1.1.-30.09.2018	Året 2018
Renteinntekter	195,9	157,8	553,5	462,6	635,1
Rentekostnader	99,2	77,6	284,0	222,9	307,9
Netto renteinntekter	96,7	80,2	269,5	239,7	327,2
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	29,2	25,7	83,4	78,1	106,1
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	5,3	4,9	15,4	12,3	17,5
Utbytte	26,4	24,3	28,9	33,0	152,4
Netto verdiendring og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	-16,2	56,7	-2,5	103,6	91,7
Andre driftsinntekter	1,7	1,0	6,0	3,6	4,7
Netto andre driftsinntekter	35,9	102,8	100,3	206,0	337,4
Lønn mv.	36,2	40,3	102,8	107,9	148,0
Administrasjonskostnader	10,6	11,1	31,7	31,1	43,8
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	6,4	2,6	18,5	6,7	9,5
Andre driftskostnader	5,8	9,4	22,2	31,3	41,1
Sum driftskostnader	59,0	63,4	175,3	177,0	242,4
Resultat før tap	73,5	119,6	194,6	268,7	422,2
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-0,2	-1,0	0,5	0,2	2,9
Resultat før skattekostnad	73,7	120,6	194,1	268,5	419,3
Skattekostnad	13,6	9,5	41,6	35,5	45,4
Resultat etter skatt	60,1	111,1	152,6	233,0	373,9
Hybridkapitaleiernes andel av resultatet	5,1	3,0	13,1	8,5	11,7
EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet	55,0	108,1	139,4	224,5	362,2
Resultat etter skatt	60,1	111,1	152,6	233,0	373,9
Resultat pr. egenkapitalbevis	0,86	1,80	2,18	3,73	6,01
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	0,86	1,80	2,18	3,73	6,01

Totalresultat morbank

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2019	3. kvartal 2018	1.1.-30.09.2019	1.1.-30.09.2018	Året 2018
Resultat etter skatt	60,1	111,1	152,6	233,0	373,9
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,9
Skatt relatert til poster som ikke kan bli reklassifisert	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Utlån til virkelig verdi	-0,1	0,0	-0,1	-0,9	-0,9
Skatt relatert til poster som kan bli reklassifisert	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Totalresultat	60,0	111,1	152,5	232,3	368,7

Balanse morbank

(Beløp i mill.)	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	440,7	259,3	603,1
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.328,4	2.373,7	2.155,1
Utlån til og fordringer på kunder	17.478,9	18.300,7	19.716,6
Sertifikater og obligasjoner	7.032,5	4.667,8	5.012,1
Aksjer og andeler	627,1	611,4	606,8
Finansielle derivater	138,8	81,5	80,1
Eierinteresser i konsernselskap	1.241,0	940,9	1.240,9
Utsatt skatt eiendel	7,2	4,1	7,2
Varige driftsmidler	88,3	83,8	84,4
Leierettigheter	86,7	0,0	0,0
Andre eiendeler	2,9	5,0	5,2
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	19,5	11,8	8,4
Sum eiendeler	29.492,2	27.340,0	29.519,9
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner	664,8	571,5	540,8
Innskudd fra og gjeld til kunder	15.159,5	14.704,2	14.974,3
Finansielle derivater	19,5	18,5	16,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9.210,2	7.741,3	9.750,8
Andre forpliktelser	281,6	207,9	190,0
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	31,7	33,6	32,6
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	76,1	66,8	76,2
Forpliktelser knyttet til leieavtaler	87,3	0,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	400,3	465,3	400,0
Sum gjeld	25.931,0	23.809,1	25.980,8
Innskutt egenkapital	595,1	595,1	595,1
Hybridkapital	352,3	475,5	350,5
Opptjent egenkapital	2.613,7	2.460,3	2.593,5
Sum egenkapital	3.561,1	3.530,9	3.539,1
Sum gjeld og egenkapital	29.492,2	27.340,0	29.519,9

Endring egenkapital morbank

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Verdiendr. over totalres. som reklass.	Udisponert resultat
30.09.2019	3.539,1	207,3	387,8	350,5	404,1	1.867,5	38,1	283,6	0,2	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2018	3.539,1	207,3	387,8	350,5	404,1	1.867,5	38,1	283,6	0,2	0,0
Ordinært resultat	152,6	0,0	0,0	13,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	139,4
Endring i utlån til virkelig verdi over totalres.	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	152,5	0,0	0,0	13,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	139,4
Utbytte til EK-beveiere 2018 vedtatt	-95,4	0,0	0,0	0,0	-95,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2018 vedtatt	-23,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-23,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-11,3	0,0	0,0	-11,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-150,0	0,0	0,0	-150,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	150,0	0,0	0,0	150,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 30.09.2019	3.561,1	207,3	387,8	352,3	308,7	1.843,7	38,1	283,6	0,1	139,4

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Verdiendr. over totalres. som reklass.	Udisponert resultat
30.09.2018	2.971,7	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2017	2.971,7	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	0,0	0,0
Implementeringseffekt IFRS 9	15,5	0,0	0,0	0,0	5,1	9,5	0,0	0,0	0,9	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,7	0,0	0,0	351,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2018	3.338,9	207,3	387,8	351,7	414,4	1.741,1	38,1	197,6	0,9	0,0
Ordinært resultat	233,0	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	224,5
Endring i utlån til virkelig verdi over totalres.	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	232,3	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,7	224,5
Utbytte til EK-beveiere 2017 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2017 vedtatt	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-11,6	0,0	0,0	-11,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	2,9	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-76,0	0,0	0,0	-76,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 30.09.2018	3.530,9	207,3	387,8	475,5	310,7	1.689,2	38,1	197,6	0,2	224,5

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Verdiendr. over totalres. som reklass.	Udisponert resultat
2018	2.971,7	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2017	2.971,7	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	0,0	0,0
Implementeringseffekt IFRS 9	15,5	0,0	0,0	0,0	5,1	9,5	0,0	0,0	0,9	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,7	0,0	0,0	351,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2018	3.338,9	207,3	387,8	351,7	414,4	1.741,1	38,1	197,6	0,9	0,0
Ordinært resultat	373,9	0,0	0,0	11,7	95,0	181,2	0,0	86,0	0,0	0,0
Endring i utlån til virkelig verdi over totalres.	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-4,5	0,0	0,0	0,0	-1,6	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	368,7	0,0	0,0	11,7	93,4	178,3	0,0	86,0	-0,7	0,0
Utbytte til EK-beveiere 2017 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2017 vedtatt	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-16,8	0,0	0,0	-16,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	3,9	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-200,0	0,0	0,0	-200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2018	3.539,1	207,3	387,8	350,5	404,1	1.867,5	38,1	283,6	0,2	0,0

Kontantstrømoppstilling morbank

		30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
Driftsaktiviteter				
Resultat før skattekostnad		194,1	268,5	419,3
Justert for:				
Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader		67,3	50,1	0,3
Netto inn-/utbetaling av lån til kredittinstitusjoner		-174,2	-439,6	-222,6
Netto inn-/utbetaling av lån til kunder		2.242,8	372,3	-1.046,3
Endring i sertifikater og obligasjoner		-2.017,6	-309,7	-650,6
Verdiendring aksjer og andeler		-2,0	-103,2	-98,6
Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften		-10,1	-7,3	-2,3
Netto inn-/utbetaling av innlån fra kredittinstitusjoner		119,3	36,4	8,5
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder		116,2	653,9	972,3
Endring i øvrig gjeld i forbindelse med driften		64,0	18,2	-7,9
Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad		14,4	8,1	17,4
Netto gevinst/tap fra investeringsaktiviteter		-0,1	-1,3	-1,5
Netto gevinst/tap fra finansieringsaktiviteter		0,6	2,6	2,6
Periodens betalte skatt		-47,5	-68,0	-68,0
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	567,2	481,0	-677,4
Investeringsaktiviteter				
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-13,1	-14,6	-17,9
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		0,1	0,2	0,3
Netto inn-/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer		-18,3	-23,1	-23,1
Netto inn-/utbetaling vedrørende investeringer i datterselskap		0,0	-50,0	-350,0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-31,3	-87,5	-390,7
Finansieringsaktiviteter				
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner		0,0	-30,0	-30,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer		-1.542,1	-2.048,6	-2.114,4
Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer		950,0	1.600,0	3.598,7
Utbetaling av utbytte		-95,4	-103,7	-103,7
Brutto utbetaling ved tilbakebetaling av hybridkapital		-150,5	-76,0	-200,0
Brutto innbetaling ved utstedelse av hybridkapital		150,0	200,0	200,0
Betalte renter på hybridkapital		-11,3	-11,6	-16,8
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	-699,3	-469,9	1.333,8
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-163,4	-76,4	265,7
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		612,6	346,8	346,9
Beholdning av kontanter og kontantekv. periodens slutt		449,2	270,4	612,6

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Nøkkeltall konsern

	3. kvartal 2019	2. kvartal 2019	1. kvartal 2019	4. kvartal 2018	3. kvartal 2018
Lønnsomhet					
1. Egenkapitalrentabilitet*	9,81	9,19	7,01	5,14	15,51
2. Rentenetto i % av GFK	1,53	1,44	1,41	1,44	1,42
3. Resultat etter skatt i % av GFK	0,89	0,81	0,62	0,47	1,41
4. Kostnader i % av GFK	0,64	0,55	0,75	0,77	0,75
5. Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)*	35,85	33,65	47,11	52,21	31,89
6. Kostnader i % av inntekter (ekskl. avk. på finansielle invest.)*	37,97	34,73	48,65	48,29	48,72
Balansetall					
7. Netto utlån til kunder	34.733,3	34.801,6	35.625,1	35.147,4	33.236,9
8. Utlånsvekst (kvartal)	-0,20	-2,31	1,36	5,75	3,28
9. Innskudd	15.072,0	15.014,4	14.856,5	14.899,7	14.618,8
10. Innskuddsvekst (kvartal)	0,38	1,06	-0,29	1,92	2,46
11. Gjennomsnittlig egenkapital	3.662,3	3.576,1	3.504,8	3.513,4	3.484,1
12. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	42.836,9	42.572,8	42.231,4	40.688,6	39.063,3
Tapsavsetninger på utlån og mislighold					
13. Tap i % av netto utlån til kunder (IB)*	0,04	0,04	0,05	0,09	0,02
14. Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder*	0,30	0,29	0,28	0,29	0,29
15. Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån*	0,37	0,35	0,32	0,36	0,39
Soliditet					
16. Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)	16,73	16,71	16,37	16,39	16,63
17. Ren kjernekapitaldekning (%)	16,15	16,35	16,22	16,39	15,80
18. Kjernekapitaldekning (%)	17,89	17,63	17,96	18,15	17,63
19. Kapitaldekning (%)	19,59	19,35	19,66	19,87	19,71
20. Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	20.134,9	20.003,5	20.165,2	19.959,5	19.160,2
21. Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% av udisponert resultat (%)	8,52	8,29	8,46	8,48	8,79
22. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	8,26	8,13	8,39	8,48	8,39
Likviditet					
23. Innskuddsdekning	43,39	43,14	41,70	42,39	43,98
24. LCR (%)	257,83	261,62	207,87	224,93	159,90
Kontor og årsverk					
25. Antall bankkontorer	27	27	27	27	27
26. Årsverk	198	198	197	199	201
Egenkapitalbevis					
27. Eierbrøk (morbank) (%)	32,45	32,45	32,45	34,40	34,40
28. Antall egenkapitalbevis	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183
29. Bokført egenkapital pr. bevis*	58,03	56,61	55,33	58,98	58,94
30. Resultat pr. egenkapitalbevis*	1,42	1,28	0,95	0,75	2,26
31. Utbytte pr. bevis	0,00	0,00	0,00	4,60	0,00
32. Omløpshastighet	9,97	20,54	18,97	18,20	19,34
33. Kurs	52,40	54,40	54,60	55,60	55,80

* Definert som alternativt resultatmål

Definisjon nøkkeltall og alternative resultatmål

Lønnsomhet

1. Egenkapitalrentabilitet*	Resultat som henføres egenkapitalbevis- og grunnfondskapitalen i % av gj.sn. ek. justert for hybridkapital. Nøkkeltallet gir relevant info. om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet på egenkapitelen. Egenkapitalrentabiliteten er et av Sparebanken Øst sine viktigste måltall.
2. Rentenetto i % av GFK	Rentenetto i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
3. Resultat etter skatt i % av GFK	Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
4. Kostnader i % av GFK	Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
5. Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)*	Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, utbytte, netto prov.innt., netto verdiendr. og gev./tap på fin.instr. og andre driftsinntekter. Nøkkeltallet benyttes for å gi informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader.
6. Kostnader i % av inntekter (ekskl. avk. på finansielle investeringer)*	Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, netto prov.innt. og andre driftsinntekter. Nøkkeltallet benyttes for å gi informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader.

Balansetall

7. Netto utlån til kunder	Brutto utlån fratrukket tapsavsetninger
8. Utlånsvekst (kvartal/12mnd)	Endr. netto utlån i % av IB netto utlån. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst.
9. Innskudd	Innskudd fra kunder
10. Innskuddsvekst (kvartal/12mnd)	Endring innskudd i % av IB innskudd. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst.
11. Gjennomsnittlig egenkapital	(IB egenkapital (justert for hybridkapital) fratrukket foreslåtte utbytter + UB egenkapital (justert for hybridkapital) fratrukket foreslåtte utbytter) / 2
12. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	Gjennomsnittlig forvaltningskapital basert på kvartalsvise balansetall

Tapsavsetninger på utlån og mislighold

13. Tap i % av netto utlån til kunder (IB)*	Tap i % av IB netto utlån til kunder for perioden. Nøkkeltallet angir resultatført tapskostnad i forhold til netto utlån ved regnskapsperiodens begynnelse og gir relevant informasjon om hvor store tapskostnader konsernet har i forhold til utlånsvolumet.
14. Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder*	Sum tapsavsetninger trinn 1, 2 og 3 i % av brutto utlån. Dette nøkkeltallet gir relevant informasjon om kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon utover det som følger av tapsnotene.
15. Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån*	Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån til kunder. Dette nøkkeltallet gir relevant informasjon om kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon utover det som følger av tapsnotene.

Soliditet

16. Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)	Ren kjernekapital inkl. 50% av EK-beveiseernes og grunnfondets andel av udisp. resultat i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
17. Ren kjernekapitaldekning (%)	Ren kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
18. Kjernekapitaldekning (%)	Kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
19. Kapitaldekning (%)	Sum ansvarlig kapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
20. Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	Sum kreditt- og motpartsrisiko, valutarisiko, operasjonell risiko og beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)
21. Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% udisponert resultat (%)	Kjernekapital inkl. 50% av EK-beveiseernes og grunnfondets andel av udisp. resultat i % av uvektet ber.gr.lag.
22. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	Kjernekapital i % av uvektet beregningsgrunnlag

Likviditet

23. Innskuddsdekning	Innskudd i % av netto utlån til kunder
24. LCR (%)	Likvide midler i % av netto utbetalinger i en stresssituasjon på 30 dager

Kontor og årsverk

25. Antall bankkontorer	
26. Årsverk	

Egenkapitalbevis

27. Eierbrøk (morbank) (%)	Egenkapitalbeveiseernes andel av total egenkapital just. for hybridkapital (fratrukket foreslåtte utbytter) i % (Grunnlag pr. 01.01, tidsvektet ved emisjon)
28. Antall egenkapitalbevis	Totalt antall utestående egenkapitalbevis
29. Bokført egenkapital pr. bevis*	Eierandelskapitalen dividert på antall egenkapitalbevis. Årets avsetning til utbytte er inkludert i beregningen. Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset.
30. Resultat pr. egenkapitalbevis*	Eierandelskapitalens del av resultat etter skatt dividert med tidsveid gj.snittlig antall egenkapitalbevis i løpet av perioden.
31. Utbytte pr. bevis	Utbytte i kr. pr. egenkapitalbevis
32. Omløpshastighet	Annualisert omsetningshastighet (omsatt i % av utstedt)
33. Kurs	Siste omsatte kurs på Oslo Børs pr. balansedagen.

* Definert som alternativt resultatmål

Resultatutvikling konsern

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2019	2. kvartal 2019	1. kvartal 2019	4. kvartal 2018	3. kvartal 2018
Renteinntekter	333,4	309,4	294,4	281,9	263,0
Rentekostnader	167,9	156,1	147,7	133,9	123,1
Netto renteinntekter	165,6	153,4	146,8	148,0	139,9
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	23,7	22,6	21,0	23,3	21,2
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	11,3	11,2	11,3	12,0	11,5
Utbytte	26,4	2,5	0,0	0,0	24,3
Netto verdiendring og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	-15,7	2,9	5,2	-12,3	56,2
Andre driftsinntekter	3,4	4,2	4,5	4,5	2,9
Netto andre driftsinntekter	26,5	21,0	19,4	3,5	93,1
Lønn mv.	42,1	30,2	47,0	47,1	46,5
Administrasjonskostnader	13,0	13,1	13,4	15,2	13,1
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	6,5	6,4	6,2	3,7	3,6
Andre driftskostnader	7,2	9,0	11,7	13,1	11,1
Sum driftskostnader	68,8	58,7	78,3	79,1	74,3
Resultat før tap	123,2	115,7	87,9	72,4	158,7
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	3,4	3,7	4,2	7,6	1,3
Resultat før skattekostnad	119,8	112,0	83,7	64,8	157,4
Skattekostnad	24,2	26,0	19,1	16,1	18,2
Resultat etter skatt	95,7	85,9	64,5	48,7	139,2
Hybridkapitaleiernes andel av resultatet	5,1	4,1	3,9	3,2	3,0
EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet	90,5	81,9	60,6	45,5	136,2
Resultat etter skatt	95,7	85,9	64,5	48,7	139,2
Resultat pr. egenkapitalbevis	1,42	1,28	0,95	0,75	2,26
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	1,42	1,28	0,95	0,75	2,26

Totalresultatutvikling konsern

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2019	2. kvartal 2019	1. kvartal 2019	4. kvartal 2018	3. kvartal 2018
Resultat etter skatt	95,7	85,9	64,5	48,7	139,2
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	-5,3	0,0
Skatt relatert til poster som ikke kan reklassifiseres	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0
Totalresultat	95,7	85,9	64,5	44,7	139,2

Balanseutvikling konsern

(Beløp i mill.)	30.09.2019	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.09.2018
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	440,7	437,5	244,9	603,1	259,3
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	8,5	10,7	10,2	9,5	11,1
Utlån til og fordringer på kunder	34.733,3	34.801,6	35.625,1	35.147,4	33.236,9
Sertifikater og obligasjoner	6.589,7	6.238,4	5.481,4	5.173,1	4.828,9
Aksjer og andeler	627,1	619,3	613,1	606,8	611,5
Finansielle derivater	325,8	273,3	223,6	222,0	227,3
Investerings eiendommer	59,3	59,5	59,7	59,9	60,2
Varige driftsmidler	136,8	135,9	135,8	134,2	133,2
Leierettigheter	50,7	52,9	55,2	0,0	0,0
Andre eiendeler	14,9	18,3	15,0	19,6	15,8
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	21,7	17,8	16,3	6,9	10,5
Sum eiendeler	43.008,5	42.665,2	42.480,3	41.982,5	39.394,7
Gjeld og egenkapital					
Gjeld til kredittinstitusjoner	302,2	300,5	301,8	300,4	301,6
Innskudd fra og gjeld til kunder	15.072,0	15.014,4	14.856,5	14.899,7	14.618,8
Finansielle derivater	19,5	8,0	12,9	30,7	48,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	22.579,6	22.484,7	22.438,0	21.970,8	19.590,5
Andre forpliktelser	401,1	319,5	401,7	313,4	220,9
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	41,3	35,5	47,5	41,2	42,2
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	78,3	78,5	78,4	78,4	69,2
Utsatt skatt forpliktelse	3,5	3,2	2,6	3,7	10,1
Forpliktelser knyttet til leieavtaler	51,0	53,2	55,3	0,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	400,3	400,2	400,1	400,0	465,3
Sum gjeld	38.948,6	38.697,7	38.594,7	38.038,3	35.367,0
Innskutt egenkapital	595,1	595,1	595,1	595,1	595,1
Hybridkapital	352,3	350,5	350,5	350,5	475,5
Opptjent egenkapital	3.112,5	3.022,0	2.940,1	2.998,6	2.957,1
Sum egenkapital	4.059,9	3.967,5	3.885,7	3.944,2	4.027,7
Sum gjeld og egenkapital	43.008,5	42.665,2	42.480,3	41.982,5	39.394,7

HOVEDKONTOR
Bragernes Torg 2, Drammen
Postboks 67, 3301 Hokksund
post@oest.no
oest.no

SPAREBANKEN
ØST